Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα

ΝΑ ΞΑΝΑΚΑΝΟΥΜΕ ΠΡΑΣΙΝΗ ΤΗ ΡΟΖΑΒΑ

Πρόλογος: Debbie Bookchin

εκδόσεις
ΕΥΤΟΠΙΑ

ΝΑ ΞΑΝΑΚΑΝΟΥΜΕ ΠΡΑΣΙΝΗ ΤΗ ΡΟΖΑΒΑ

Τίτλος πρωτοτύπου:
Make Rojava Green Again: Building an ecological society, 2018
Πρώτη έκδοση στα ελληνικά: Ιανουάριος 2019
Συγγραφέας: Internationalist Commune of Rojava

Πρόλογος: Debbie Bookchin
Επιμέλεια: Θανάσης Μπέλτσιος, Σταύρος Καραγεωργάκης
Σελιδοποίηση-σχεδιασμός εξωφύλλου: Κώστας Λεγάκης

Η μετάφραση έγινε από μέλη της ανταλλακτικής κοινότητας Ηρακλείου «Το Κουκί».
Τα έξοδα για την παρούσα έκδοση καλύφθηκαν από τον Ολοκληρωμένο Συνεταιρισμό Ηρακλείου (ΟΣΗ), την Αντιφασιστική Δράση Ρεθύμνου (ΑΔΡΕ) και τις εκδόσεις Ευτοπία. Όλα τα έσοδα θα διατεθούν στη Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα και στην Ακαδημία şehîd Hêlîn Qereçox.

ISBN: 978-618-83532-1-3

Περιοδικό-Εκδόσεις Ευτοπία
Θηβών 353 & Παπούλα 2
Αιγάλεω

www.eutopia.gr
email: info@eutopia.gr

Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα

Να ξανακάνουμε πράσινη τη Ροζάβα

Χτίζοντας μια οικολογική κοινωνία

Πρόλογος: Debbie Bookchin

εκδόσεις ΕΥΤΟΠΙΑ
Αθήνα 2019

Μια καμπάνια της Διεθνιστικής Κομμούνας της Ροζάβα
σε συνεργασία με τη
Δημοκρατική Αυτο-κυβέρνηση της βόρειας Συρίας

Περιεχόμενα

Πρόλογος από την Ντέμπι Μπούκτσιν

Είναι αδύνατον να μην αναφερθώ στο γεγονός ότι το υπέροχο αυτό βιβλίο πρωτοκυκλοφόρησε στις αρχές του 2018, υπό τη σκιά των προσπαθειών της Τουρκίας να εισβάλει στο κατά βάση κουρδικό καντόνι του Αφρίν στην βόρεια Συρία. Παρακινημένοι από τους ηρωικούς πολεμιστές του YPG και τις γυναίκες του YPJ που αποκρούουν τα υποκινούμενα από την Τουρκία φασιστικά παλιόμουτρα που επιθυμούν να επιβάλουν την αυταρχική, αντι-φεμινιστική και οικολογικά αηδιαστική καπιταλιστική ιδεολογία τους στο Αφρίν (και αν η Τουρκία τα καταφέρει εκεί τότε επίσης και στην Τσίζρε και στο Κομπάνι, τα δύο άλλα καντόνια της Ροζάβα, πιο επίσημα γνωστά ως η Δημοκρατική Ομοσπονδία της Βόρειας Συρίας), εξωτερικοί παρατηρητές συχνά ρωτούν: «Τι το ιδιαίτερο έχουν οι κοινωνικές δομές της Ροζάβα που εμπνέει αυτή τη σφοδρή αφοσίωση στους υπερασπιστές και τον λαό της;»

Το συγκεκριμένο βιβλίο απαντά στο παραπάνω ερώτημα. Χρησιμοποιώντας μια γλώσσα που γεφυρώνει την ουτοπία με την απτή πραγματικότητα και την ποίηση με την καθημερινότητα, η Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα έχει δημιουργήσει ταυτόχρονα ένα όραμα και ένα εγχειρίδιο για το πώς θα μπορούσε να είναι μία ελεύθερη, οικολογική κοινωνία. Σε αυτές τις σελίδες θα βρείτε μια φιλοσοφική εισαγωγή στην ιδέα της κοινωνικής οικολογίας, μιας θεωρίας που υπο-

στηρίζει ότι, μόνο όταν καταργούνται οι ιεραρχικές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων (αυτές που θέλουν τους άντρες να επιβάλλονται στις γυναίκες, τους πρεσβύτερους στους νεότερους, τη μία εθνικότητα ή ένα θρήσκευμα να εξουσιάζει μία/ένα άλλη/ο κ.τ.λ.) θα μπορέσουμε να αποκαταστήσουμε τη σχέση μας με τη φύση. Όπως παρατηρούν οι συγγραφείς, η αποκατάσταση αυτής της σχέσης γίνεται καθημερινά ολοένα και πιο επιβεβλημένη, καθώς το φαινόμενο του θερμοκηπίου και η νεοφιλελεύθερη ιδεολογία απειλούν τη βιωσιμότητα της ανθρώπινης ζωής σ' αυτόν τον πλανήτη.

Σεβόμενο την πεποίθηση της Διεθνιστικής Κομμούνας ότι η θεωρία δεν έχει κανένα απολύτως νόημα παρά μόνο εάν εφαρμοσθεί, το μικρό αυτό βιβλίο περιέχει επίσης έναν συγκεκριμένο οδηγό για τη δημιουργία μιας οικολογικής κοινότητας σε αυτή τη γωνιά του κόσμου, μία περιοχή που έχει πληγεί από τον πόλεμο και που οι τύραννοι του παρελθόντος έχουν τόσο καταχραστεί τους φυσικούς πόρους της. Καθώς διαβάζετε αυτήν την μπροσούρα θα σας συνεπάρουν οι περιγραφές ποταμών και λιμνών, σπαρμένων με σιτάρι και βαμβάκι, πεδιάδων και χωραφιών με οπωροφόρα δέντρα (βερίκοκα, ρόδια, σύκα, κεράσια και τόσα άλλα) που θα φυτευτούν στο εγγύς μέλλον. Μόνο την άνοιξη του 2018 φυτεύτηκαν 50.000 δενδρύλλια τα οποία στο μέλλον θα συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα τοπικά και στη συνεχιζόμενη αναδάσωση του Φυσικού Δρυμού Hayaka κοντά στο Derik στην Τσίζρε (μία σημαντική για την διατήρηση της άγριας ζωής περιοχή, όπου λύκοι, αλεπούδες, άγρια γουρούνια και πολλών ειδών πουλιά έχουν βρει καταφύγιο και όπου οι άνθρωποι μπορούν να βιώσουν την ομορφιά και τη μοναχικότητα των δασότοπων). Αυτό το εγχείρημα δεσμεύεται να υποστηρίξει την μακροχρόνια διαδικασία οικολογικής εξυγίανσης της περιοχής, απευθύνεται στη βαθιά ανθρώπινη ανάγκη μας για διασφάλιση της ποικιλομορφίας και της αφθονίας της φύσης

και είναι η ζωντανή απόδειξη ότι θεσπίζοντας μία βαθυστόχαστη και εμπεριστατωμένη δημοκρατική διαδικασία τότεμια καλύτερη, ισότιμη και οικολογική κοινωνία είναι εφικτή.

Οι συγγραφείς πολύ εύστοχα παρατηρούν ότι μία οικολογική κοινωνία πρέπει να έχει οικονομικά και πολιτικά θεμέλια να τη στηρίζουν: ένα συμβουλιακό ή δημοκρατικό συνομοσπονδιακό μοντέλο στο οποίο κάθε μέλος της κοινωνίας έχει λόγο και το οποίο επενδύει στην μελλοντική του ευημερία. Σε έναν τέτοιο κόσμο όπου οι άνθρωποι συναποφασίζουν το πώς θα αξιοποιήσουν τους φυσικούς πόρους, μπορούμε να επαναπροσδιορίσουμε τις σχέσεις μεταξύ της αστικής και αγροτικής ζωής, της παραγωγής και της κατανάλωσης, της περιφέρειας και του πυρήνα και να σχεδιάσουμε μια ορθολογική αξιοποίηση γης και νερού, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ακόμη και αποβλήτων. Αυτό το φυλλάδιο προσφέρει ιδέες και παραδείγματα για το πώς το μοναδικό τοπίο της Ροζάβα μπορεί να στηρίξει τον λαό της. Κι επιχειρώντας το αυτό, με τον συγκερασμό θεωρίας και πρακτικών λύσεων, η Διεθνιστική Κομμούνα αποτελεί πηγή έμπνευσης για την οικοδόμηση μιας οικολογικής κοινωνίας για τη Ροζάβα, αλλά και πέρα από αυτή.

Η Διεθνιστική Κομμούνα είναι μία ομάδα ανθρώπων απ' όλες τις γωνιές του κόσμου που έχουν έλθει στη Ροζάβα για να προσφέρουν την αλληλεγγύη τους, τις ειδικές τους γνώσεις, τις ιδέες τους, και –ίσως το πιο σημαντικό– τα χέρια τους (κυριολεκτικά και μεταφορικά), για να κτιστεί μια κοινωνία που προάγει ένα υγιές και αρμονικό μέλλον μεταξύ των ανθρώπων της περιοχής και των φυσικών πόρων από τους οποίους εξαρτώνται. Σας καλούν με ενθουσιασμό να ενωθείτε μαζί τους και να συν-οικοδομήσετε την Ακαδημία που θα έχει στόχο την εισαγωγή όσων δεν είναι γνώστες της ζωής της Ροζάβα και στη συνέχιση των σχεδίων που έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή. Προσδοκώ ότι θα παρακινηθείτε κι εσείς όπως εγώ από την πνοή της ελπίδας και

τη δυνατότητα υλοποίησης του ουτοπικού οράματος που αντιπροσωπεύει η Ροζάβα για τη Μέση Ανατολή και τον υπόλοιπο κόσμο. Μοιραστείτε αυτό το όραμα με φίλους, προσφέρετε τις γνώσεις σας και στηρίξτε τη Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα. Βοηθήστε έναν καινούριο κόσμο να γεννηθεί στη Ροζάβα και διαδώστε ότι μια ελεύθερη, οικολογική κοινωνία είναι δυνατόν να υπάρξει οπουδήποτε.

Εισαγωγή

Παρότι οι περιβαλλοντικές προκλήσεις στη Ροζάβα μάς απασχόλησαν από την αρχή, η ανάπτυξη του οικολογικού έργου της κομμούνας μας ήταν μια αργή διαδικασία. Αφετηρία σκέψης για εμάς τους διεθνιστές που βρισκόμαστε στη Ροζάβα, είναι η σημασία τού να συμμετάσχουμε στην επανάσταση όχι μόνο πνευματικά, αλλά και χειρωνακτικά. Τι καλύτερο λοιπόν από το να δουλέψεις εκεί όπου γεννιέται η επανάσταση; Αναλογιζόμενοι τι θα μπορούσαμε να κάνουμε για την επανάσταση, σκεφτήκαμε να στήσουμε ένα φυτώριο δένδρων στη Διεθνιστική Ακαδημία.

Ερωτήματα επί ερωτημάτων προέκυψαν με την σύσταση της Ακαδημίας μας και το σχέδιο του φυτωρίου δένδρων. Το νερό που χρειαζόμαστε για την Ακαδημία και τα δέντρα από πού προέρχεται; Πού καταλήγουν τα λύματα μας; Τι κάνουμε με τα σκουπίδια μας και τι κάνει η κοινωνία με τα δικά της; Ποια θρεπτικά συστατικά χρειάζονται τα οπωροκηπευτικά μας και ποια χρησιμοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή; Γιατί γύρω από την Ακαδημία καλλιεργείται μόνο σιτάρι, εκεί όπου υπήρχαν δάση πριν λίγες μόλις δεκαετίες; Όσο περισσότερο επεξεργαζόμασταν αυτά τα ερωτήματα και τα συζητούσαμε, η σχέση μεταξύ του οικολογικού προβλήματος και της πολιτικο-οικονομικής κατάστασης γινόταν όλο και πιο ξεκάθαρη. Μέσω αυτής ακριβώς της διαδικασίας

αρχίσαμε να αναρωτιόμαστε πώς θα ήταν άραγε μια οικολογική κοινωνία στη Ροζάβα και πώς θα μπορούσε να οικοδομηθεί.

Θεωρήσαμε χρήσιμο να μοιραστούμε τις προκαταρκτικές αυτές συζητήσεις και τα πρώτα αποτελέσματα της έρευνάς μας και αυτό θέλουμε να κάνουμε με τούτο το βιβλίο. Δεν απευθύνεται μόνο σε όσους εμπλέκονται με τις επιτροπές και τον κόσμο που δουλεύει και διεξάγει έρευνα σε τοπικό επίπεδο, αλλά και στους ακτιβιστές, τους επιστήμονες και κάθε ευαισθητοποιημένο άνθρωπο ανά την υφήλιο. Τόσο οι τοπικές δομές, όσο και οι κύκλοι διεθνιστικής αλληλεγγύης, δεν έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα περιβαλλοντικά ζητήματα της Ροζάβα. Μέχρι στιγμής η κοινή γνώμη στο εξωτερικό αγνοεί το ζήτημα αυτό, καθώς η κάλυψη του πολέμου ενάντια στο Ισλαμικό Κράτος συνεχίζει να παραγκωνίζει την πολιτική φύση αυτής της επανάστασης. Με το ανά χείρας εγχειρίδιο θέλουμε να τονίσουμε μια διαφορετική διάσταση του ζητήματος, να επισημάνουμε τις άμεσες προκλήσεις για τους ανθρώπους και τη φύση στη Ροζάβα, να αναδείξουμε το οικολογικό έργο που συντελείται εδώ και να εμπλακούμε σε έναν ενεργό διάλογο με όλους όσους ενδιαφέρονται και είναι σε θέση να βοηθήσουν.

Στην προσπάθειά μας αυτή αντιμετωπίσαμε την παρακάτω πρόκληση: πώς είναι δυνατόν να συνδυάσουμε ιδεολογικές συζητήσεις για τη θεμελιώδη σχέση μεταξύ ανθρώπων και φύσης με συζητήσεις πάνω σε τεχνικά ή ερευνητικά ζητήματα; Πώς μπορούν αυτά τα ζητήματα να γίνουν προσβάσιμα ακόμη και από ανθρώπους χωρίς τεχνικές γνώσεις; Ευελπιστούμε ότι το επιτύχαμε αυτό με το ευρύ φάσμα των θεμάτων που εξετάζουμε, την ποικιλομορφία του υλικού και τον διαχωρισμό του σε μικρότερα κομμάτια.

Για να ξεκινήσουμε, συστηνόμαστε ως η Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα. Στο επόμενο κεφάλαιο θα ξεκινήσουμε τη συζήτηση περί κοινωνικής οικολογίας και για το πώς εμείς συλλαμβάνουμε την έννοια

της οικολογικής κοινωνίας, η οποία είναι η θεωρητική βάση του περαιτέρω έργου μας. Από τη στιγμή που δεν μπορούμε να θεωρήσουμε δεδομένες τις επιπτώσεις που έχει η καπιταλιστική νεοτερικότητα στο οικολογικό σύστημα, ακολουθεί μια θεωρητική εισαγωγή στην οικολογική κρίση που αυτή επιφέρει. Λάβαμε υπόψη μας τις διαφορετικές πλευρές αυτής της κρίσης. Στο πέμπτο κεφάλαιο, βασιζόμενοι σε αυτή την παγκόσμια άποψη της οικολογικής κρίσης, πραγματευόμαστε την κατάσταση στη Ροζάβα, κάνοντας συγκεκριμένη αναφορά στο μεγαλύτερο καντόνι της, την Τσίζρε. Από τη μία, αυτό συμβαίνει λόγω της τεράστιας σημασίας της Τσίζρε για ζητήματα ενεργειακής, περιβαλλοντικής και αγροτικής πολιτικής και από την άλλη λόγω του ότι δουλεύουμε και χτίζουμε εδώ την Ακαδημία μας. Ένας επιπλέον λόγος είναι ότι μέχρι τη στιγμή της δημοσίευσης του εγχειριδίου αυτού δεν έχουμε καταφέρει να ταξιδέψουμε στο καντόνι του Αφρίν, και ως εκ τούτου η έρευνα που μπορέσαμε να διεξάγουμε σχετικά με την κατάσταση εκεί ήταν περιορισμένη. Το πέμπτο κεφάλαιο δίνει μια γενική εικόνα των οικολογικών θεμάτων στο πλαίσιο των πολιτικών που ασκούν το τουρκικό και συριακό κράτος. Μας βοηθάει να κατανοήσουμε την οικολογική κατάσταση και μας παρουσιάζει τα έργα της Δημοκρατικής Αυτοδιοίκησης που βρίσκονται σε εξέλιξη. Θα διατυπώσουμε λεπτομερώς τις προτάσεις μας αναφορικά με τα περαιτέρω βήματα που θα πρέπει να γίνουν για την ανοικοδόμηση μιας οικολογικής κοινωνίας. Οι αναλυτικές πληροφορίες, τα γεγονότα και οι αριθμοί που αναφέρονται στο κεφάλαιο αυτό είναι αποτελέσματα μελετών που αναγράφονται στο τέλος του βιβλίου, στη βιβλιογραφία, και αποτέλεσμα εκτεταμένων συζητήσεων με τους υπεύθυνους των διαφόρων δομών της Δημοκρατικής Αυτοδιοίκησης.

Τους στόχους καθώς και τα επόμενα συγκεκριμένα βήματα της καμπάνιας «Να ξανακάνουμε πράσινη τη Ροζάβα» τα θέσαμε λαμβά-

νοντας υπόψη αυτές τις πληροφορίες, την ανάλυση της κατάστασης, και τα έργα που έχουν μέχρι τώρα αναληφθεί. Όλα αυτά θα τα παρουσιάσουμε λεπτομερώς στο τέλος του βιβλίου με σκοπό να ενθαρρύνουμε τον κόσμο να συμμετάσχει στην καμπάνια.

Το γεγονός ότι σήμερα, μαζί με τους πολλούς ανθρώπους που δουλεύουν για τη Δημοκρατική Αυτοδιοίκηση, μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις της συνεχιζόμενης οικοδόμησης μιας οικολογικής κοινωνίας οφείλεται κυρίως στους πολλούς μάρτυρες* αυτής της επανάστασης. Χωρίς τους αγώνες τους δεν θα υπήρχε σήμερα ελεύθερο έδαφος στη Ροζάβα, πάνω στο οποίο θα μπορούσαμε να πειραματιστούμε με μεθόδους οικολογικής διαβίωσης. Το εγχειρίδιο αυτό είναι αφιερωμένο σ' αυτούς.

Η Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα
Ροζάβα/Βόρεια Συρία
Φεβρουάριος 2018

* şehîd στα κουρδικά. Οι χιλιάδες μαχητές και μαχήτριες, που έδωσαν την ζωή τους υπερασπιζόμενοι/ες την επανάσταση [ΣτΜ].

Πάνω απ’ όλα να είσαι ευαίσθητος,
στις πιο βαθιές πτυχές σου, απέναντι σε κάθε αδικία
που διαπράττεται ενάντια σε οποιονδήποτε βρίσκεται
οπουδήποτε στο κόσμο. Αυτό είναι το πιο όμορφο
χαρακτηριστικό ενός επαναστάτη.
Che Guevara

Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα: Μάθε, Υποστήριξε, Οργάνωσε

Πέντε χρόνια έχουν περάσει από το ξεκίνημα της επανάστασης στη Ροζάβα. Από την αρχή της ηρωικής αντίστασης του Κομπάνι, το YPJ/YPG συνεχίζει να αντιστέκεται στις αντιδραστικές συμμορίες του ISIS. Ταυτόχρονα, οι άνθρωποι της Ροζάβα αντιστέκονται επιτυχώς σε όλες τις ηγεμονικές απόπειρες διαφθοράς της επανάστασης. Εμπνευσμένη από τις ιδέες του Αμπντουλάχ Οτσαλάν και τον αγώνα του κουρδικού απελευθερωτικού κινήματος, που βασίζεται στην απελευθέρωση των γυναικών, την οικολογία και τη ριζοσπαστική δημοκρατία, ένα επαναστατικό κίνημα οργανώνεται στη Ροζάβα για να βάλει τέλος στην καπιταλιστική νεωτερικότητα. Παρά τα συνεχιζόμενα επιτεύγματα της επανάστασης στη Ροζάβα, ο λαός βρίσκεται υπό πίεση: ο πόλεμος ενάντια στο ISIS, ο καθημερινός τρόμος του τουρκικού κράτους καθώς και ένα ευρύ οικονομικό εμπάργκο επιβραδύνουν την οικοδόμηση της νέας κοινωνίας. Σε αυτή την κατάσταση, η Ροζάβα χρειάζεται τη διεθνή υποστήριξη περισσότερο από ποτέ.

Η Ροζάβα χρειάζεται την προσοχή των μέσων ενημέρωσης, όπως και την πολιτική στήριξη από το εξωτερικό. Ταυτόχρονα, ο λαός της Ροζάβα έχει ανάγκη από επιτόπια και απτή βοήθεια. Ο διεθνισμός της άμεσης δράσης, είτε στο YPJ και στο YPG είτε στις πολιτικές δομές,

εκφράζει το νόημα της επανάστασης, το οποίο υπερβαίνει το Κουρδιστάν και τη Μέση Ανατολή· επίσης, απαιτείται επειγόντως έμπρακτη αλληλεγγύη.

Γιατροί και δάσκαλοι αγγλικών, μεταφραστές και μηχανικοί – οι θεσμοί και οι δομές στη Ροζάβα χρειάζονται γνώση και ιδέες. Αλλά αυτό δεν αφορά μονάχα τους ειδικούς. Ψάχνουμε για ανθρώπους που θέλουν να μάθουν, να συμμετάσχουν και να γίνουν κομμάτι της επανάστασης.

«Εσείς οι ίδιοι είστε η ελπίδα» (Α. Οτσαλάν)

Η Ροζάβα μάς χρειάζεται, αλλά εμείς χρειαζόμαστε τη Ροζάβα ακόμη περισσότερο. Χρειαζόμαστε ελπίδα, πίστη, έμπνευση και νέες προοπτικές σε έναν συλλογικό αγώνα ενάντια στην καταπίεση. Ενώ στον δυτικό κόσμο το εξουσιαστικό κράτος και τα δεξιά κινήματα γιορτάζουν την επιστροφή τους, στην περιφέρεια τα τέως αστέρια του νεοφιλελευθερισμού ήδη βαδίζουν προς τον ανοικτό φασισμό.

Ο Τραμπ, ο Ερντογάν και ο Πούτιν βγάζουν τις τελευταίες μάσκες της δημοκρατίας. Αντιμέτωπα με αυτές τις εξελίξεις, τα περισσότερα επαναστατικά κινήματα παραμένουν αδύναμα. Περιθωριοποιημένα και δίχως προοπτική, διασκορπισμένα και αποξενωμένα – ο μοναδικός ρόλος που τους αφήνει το σύστημα είναι να παρατηρούν και να κριτικάρουν. Η Ροζάβα μάς δείχνει έναν τρόπο να υπερβούμε αυτή την παθητικότητα: το να μάθουμε από το κουρδικό κίνημα σημαίνει να οργανωθούμε και να εξαπλώσουμε την επανάσταση.

«Δημιουργήστε δύο, τρεις, πολλές Ροζάβες!»

Παρά το πολύχρονο έργο των διεθνιστών στη Ροζάβα, έως σήμερα δεν υπήρχε κανένα καθιερωμένο σύστημα για την μεταφορά στη Ρο-

ζάβα πολλών ανθρώπων από το εξωτερικό και την ενσωμάτωσή τους στις δομές της επανάστασης. Πέρα από τα τεχνικά προβλήματα της μετακίνησης στη Ροζάβα, η απουσία γλωσσικών δεξιοτήτων, οι πολιτισμικές διαφορές και η ανεπαρκής κατανόηση του κινήματος καθώς και της περιοχής, εμποδίζουν την συμμετοχή των διεθνιστών στο επαναστατικό έργο. Τοπικές δομές για την εκπαίδευση και την προετοιμασία των διεθνιστών, όπως επίσης και για τη στήριξη των τοπικών θεσμών στο έργο τους και στην διάδρασή τους με τους διεθνιστές απουσιάζουν. Για να το πούμε απλά, χρειάζεται ένα σύστημα για την οργάνωση του διεθνιστικού έργου στη Ροζάβα.

Εμείς, η Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα, χτίζουμε αυτό το αυτο-οργανωμένο και αυτο-χρηματοδοτούμενο σύστημα μαζί με το κουρδικό κίνημα. Το πρώτο βήμα θα είναι η εγκαθίδρυση μιας Ακαδημίας για διεθνιστές στη Ροζάβα. Εκεί θα οργανώσουμε πολιτική-πολιτιστική εκπαίδευση, μαθήματα γλώσσας και πρακτική εργασία στο πλαίσιο μιας συλλογικής ζωής. Αυτό θα επιτρέψει στους διεθνιστές να συμμετάσχουν στις τοπικές δομές, να μάθουν από αυτές και να μοιραστούν τις γνώσεις τους μέσα στην επανάσταση.

Καλούμε όλους να οργανωθούν προκειμένου να στηρίξουν την επανάσταση στη Ροζάβα και να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες της Διεθνιστικής Κομμούνας.

Το ανθρώπινο είδος είναι μια καλόκαρδη, συναρπαστική,
ευπροσάρμοστη και ιδιαίτερα έξυπνη μορφή ζωής
–η οποία μαρτυρεί την υψηλότερη δημιουργική δύναμη
της φύσης– και όχι απλά ένα ψυχρόαιμο,
γενετικά καθορισμένο, επιπόλαιο έντομο.
Μάρεϊ Μπούκτσιν

Κοινωνική Οικολογία –
Μια ματιά στην ανθρωπότητα και τη φύση

Ο κόσμος του 21ου αιώνα βρίσκεται αντιμέτωπος με τα συντρίμμια του παρελθόντος και του παρόντος. Ο πόλεμος έχει καταντήσει μια κανονικότητα, η φτώχεια και η πείνα κατέληξαν να αποτελούν ειδήσεις στο περιθώριο των πρωτοσέλιδων. Πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει το νόημα και τη σημασία τού να είσαι άνθρωπος και η λέξη κοινωνία υποδηλώνει μονάχα άτομα απομονωμένα και υποταγμένα σε ένα κράτος που διαχειρίζεται τις διαπροσωπικές σχέσεις. Δεδομένων αυτών των εξελίξεων, τα περιβαλλοντικά ζητήματα φαίνονται δευτερεύοντα· επουσιώδη για τους πολλούς, κάτι για το οποίο ανησυχούν οι περιβαλλοντολόγοι. Αλλά η οικολογική κρίση έχει πιθανώς γίνει μία εκ των πιο επιτακτικών προκλήσεων της εποχής μας, διότι αφορά και αλλάζει όλα τα πεδία της κοινωνίας. Το οικολογικό σύστημα έχει καταστραφεί σε τέτοιο βαθμό που μεγάλο μέρος της ζημιάς έχει γίνει μη αναστρέψιμο. Ένα μεγάλο μέρος της ζωής, το οποίο σχετίζεται τόσο με τον άνθρωπο όσο και με τη φύση, έχει εισέλθει σε μια θεμελιώδη κρίση. Σχετικά μ’ αυτό, ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν γράφει: «μια πολιτική που υπόσχεται τη σωτηρία από την παρούσα κρίση μπορεί να οδηγήσει σε ένα κατάλληλο κοινωνικό σύστημα μονάχα εφόσον είναι οικολογική».

Είναι απαραίτητο να σκιαγραφήσουμε ένα τέτοιο οικολογικό κοι-

νωνικό σύστημα και να αναπτύξουμε μια πολιτική που να μπορεί να υπερβεί συνολικά την οικολογική και κοινωνική κρίση. Μια πολιτική που δεν πολεμά μονάχα τα συμπτώματα, αλλά που αναγνωρίζει ότι η οικολογική κρίση και η κοινωνική κρίση είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Προκειμένου να μπορεί να επιλύσει την οικολογική κρίση πρέπει να αλλάξει ριζικά τις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας και κυριαρχίας, με οικολογική συνείδηση και οικολογικές αρχές.

Αν πάρουμε αυτό ως σημείο αφετηρίας για την αναζήτηση νέων δρόμων, πρέπει να μπορούμε να απαντήσουμε στην ερώτηση πώς και γιατί οι κοινωνίες έχουν καταλήξει σε αντιπαράθεση με τη φύση. Από μια ιστορική οπτική γωνία, πρέπει να μπορούμε να προσδιορίσουμε τις καθοριστικές στιγμές της κοινωνικής αλλαγής που οδήγησαν στο ρήγμα ανάμεσα στη φύση και την κοινωνία που βλέπουμε σήμερα στην καπιταλιστική κοινωνία. Το να μιλάμε για «ανθρωπότητα» και όχι για συγκεκριμένες νοοτροπίες, συστήματα και άρχοντες, αποκρύπτει τις αιτίες και μας οδηγεί σε εσφαλμένα συμπεράσματα. Αποκρύπτει τις αντιθέσεις που βρίσκονται πίσω από τον όρο «ανθρωπότητα» –τους ανταγωνισμούς ανάμεσα στους καταπιεσμένους και τους καταπιεστές, ανάμεσα στα φύλα, ανάμεσα στους ηλικιωμένους και τους νέους, ανάμεσα στους λευκούς και τους μαύρους, ανάμεσα στους φτωχούς και τους πλουσίους.

Αν θέλουμε να οικοδομήσουμε επιτυχώς μία νέα οικολογική κοινωνία, τότε πρέπει να συλλάβουμε τον άνθρωπο ως μια μορφή ζωής που, με τη δημιουργικότητα και τη δημιουργική του δύναμη, μπορεί να έχει τεράστια συνεισφορά στη βελτίωση ολόκληρου του φυσικού κόσμου. Ακόμη περισσότερο από αυτό, είναι καθήκον μας να δεχτούμε αυτή τη δυνατότητα μέσα στους ίδιους μας τους εαυτούς και να την πιστέψουμε. Είναι ξεκάθαρο ότι, η πολιτική της επίλυσης της οικολογικής κρίσης προς μια κοινωνικό-οικολογική κοινωνία δεν γίνεται να

αφεθεί μονάχα στις επιστήμες. Απεναντίας, αυτό πρέπει να είναι έργο μιας κριτικής θεωρίας που δύναται να υπερβεί την θετικιστική διάκριση ανάμεσα στην επιστήμη και τις κοινωνικές επιστήμες και ανάμεσα στην ανθρωπότητα και τη φύση. Πολλοί στοχαστές, όπως ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν, η Σίλβια Φεντερίτσι, ο Φρίντριχ Ένγκελς και ο Μάρεϊ Μπούκτσιν πιο συγκεκριμένα, έχουν παίξει έναν σημαντικό ρόλο συνεισφέροντας σε μία τέτοια θεωρία, με τις αναλύσεις τους επί των κοινωνικών σχέσεων εξουσίας και των ιστορικών εξελίξεων, με τον τρόπο που κατανοούν τη φύση και την ανθρωπότητα και με την πίστη τους στη βιωσιμότητα μιας οικολογικής, ελεύθερης κοινωνίας.

Οι ιστορικές αλλαγές στη σχέση ανάμεσα στην κοινωνία και τη φύση

Όταν εξετάζουμε τις αλλαγές στη σχέση της κοινωνίας με τη φύση, είναι ζωτικής σημασίας να μην παραβλέψουμε τις αλλαγές στις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας, στους τρόπους παραγωγής, στις μορφές της ιδεολογίας και της νοοτροπίας. Δεν υπάρχει μία μοναδική κοινωνική σχέση με τη φύση· οι διαφορετικοί τρόποι παραγωγής, οι διαφορετικές κοινωνικές τάξεις, κουλτούρες και φύλα αναπτύσσουν διαφορετικές σχέσεις. Η «φύση» περιλαμβάνει διάφορες πτυχές, όπως η τροφή και η ενέργεια, καθώς επίσης και τη σχέση ενός ατόμου με το σώμα του. Έχει να κάνει με το πώς βλέπουμε, κατανοούμε και αισθανόμαστε τον εξωτερικό κόσμο που περιβάλλει το ανθρώπινο. Η παρούσα σχέση με τη φύση, κυριαρχούμενη από την κρατική-καπιταλιστική δομή της κοινωνίας, αναπτύχθηκε μέσω μίας μακράς διαδικασίας αλλαγών. Η αποσύνδεση αυτή της σχέσης από την ιστορική της εξέλιξη δίνει την εντύπωση ενός συστήματος που είναι αναπόφευκτο και που ήταν από πάντα έτσι. Η αποτυχία να αναλύσουμε αυτή την ιστορία και την εξέλιξή της με τον σωστό τρόπο έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία κατανόησης του παρόντος και οικοδόμησης του μέλλοντος. Με αυτό

κατά νου, στην ακόλουθη ενότητα θα εξετάσουμε ορισμένες πτυχές των αλλαγών στη σχέση της κοινωνίας με τη φύση.

«Ο άνθρωπος: η φύση που αποκτά συνείδηση του εαυτού της» (Γιόχαν Γκότλιμπ Φίχτε)

Η φύση μπορεί να εκληφθεί ως η πρώτη κοινωνική μορφή. Σε μικρές φυλετικές κοινότητες, τα ανθρώπινα όντα ξεκίνησαν τη διαδικασία της κοινωνικοποίησης. Με αυτό το βήμα, η ανθρωπότητα εισήλθε αργά στη «δεύτερη φύση» (μετά την «πρώτη φύση» των φυτών και των ζώων), στη φύση μιας συνειδητοποιημένης, κοινωνικής ουσίας. Η κατανόηση της φύσης χαρακτηριζόταν από μια κοντινή σχέση με αυτήν. Η φύση θεωρούνταν ως κάτι ζωντανό, αγκαλιάζοντας την ιδέα ότι κάθε φυσική οντότητα είχε ψυχή. Η βιωμένη δύναμη της φύσης βρήκε έκφραση στην ιδέα περί φυσικών πνευμάτων, με τα οποία η ανθρωπότητα έπρεπε να συνυπάρξει. Οι άνθρωποι έπρεπε να ζουν σε αρμονία με αυτές τις δυνάμεις, διότι αυτές καθόριζαν τη ζωή και τους ρυθμούς της. Οι άνθρωποι δεν επιχειρούσαν να κατακτήσουν τη φύση, αλλά να την επηρεάσουν μέσω μαγικών ιεροτελεστιών, καλώντας τα πνεύματα της φύσης. Η μαγεία αυτή ήταν η αρχική μορφή της επιστήμης. Βασιζόταν στην παρατήρηση των διαδικασιών της ζωής και του θανάτου στη φύση και των ίδιων των ανθρώπων. Η ζωή αυτή των ανθρώπων, σε μικρές φυλετικές κοινότητες και με την ιδέα μιας ζωντανής φύσης, κυλούσε σύμφωνα με τις βασικές αρχές της οικολογίας, δηλαδή σε αρμονία με τη φύση και τους άλλους ανθρώπους. Οπότε, μπορούμε... «να ορίσουμε τη φυσική κοινωνία ως μια αυθόρμητη μορφή μιας οικολογικής κοινωνίας» (Α. Οτσαλάν). Στη συλλογική μνήμη της ανθρωπότητας, η φύση είναι σαν μια μάνα που δίνει στους ανθρώπους ζωή και οτιδήποτε χρειάζονται. Ο όρος «μητέρα φύση» πιθανώς έχει τις ρίζες του σε αυτή τη συλλογική εμπειρία.

Η επικυριαρχία του ανθρώπου πάνω στην ανθρωπότητα και τη φύση

Ενώ η ζωή των πρώτων κοινοτήτων βασιζόταν αποκλειστικά σε ό,τι μπορούσαν οι άνθρωποι να συλλέξουν από τη φύση, το κυνήγι ήλθε για να διευρύνει τη συλλογή φυτών και φρούτων. Η συστηματική και ηθελημένη θανάτωση ζώων εξελίχθηκε σε μια κυνηγετική κουλτούρα. Απ’ αυτήν, όπως επίσης και από τις αναδυόμενες συγκρούσεις μεταξύ φυλετικών κοινοτήτων, αναπτύχθηκε μια πολεμική κουλτούρα που υπερβαίνει την αυτο-άμυνα. Έτσι, μπήκε το θεμέλιο για την περαιτέρω ανάπτυξη μιας πολεμικής κουλτούρας μαζί με τους σχετιζόμενους με αυτήν θεσμούς και ιεραρχίες. Αυτό είχε σοβαρές συνέπειες στην ανάπτυξη της κοινωνίας. Παράλληλα με την εμφάνιση των πρώτων ιεραρχιών και της κατανομής των ανθρώπων σε κατηγορίες όπως η ηλικία και το φύλο άλλαξε και η σχέση με τη φύση.

Παρατηρώντας τις φυσικές διαδικασίες της γέννας, της ανάπτυξης και του θανάτου, ήταν ιδιαίτερα οι γυναίκες εκείνες που ανάπτυξαν την πρώτη κατανόηση των φυσικών βιολογικών διαδικασιών οι οποίες οδήγησαν στη σκόπιμη χρήση φυτών και ζώων στη γεωργία. Οι άνθρωποι ξεκίνησαν να διαμορφώνουν το περιβάλλον σύμφωνα με τις ανάγκες τους και να επηρεάζουν τη βιολογική ανάπτυξη των ζώων και των φυτών. Η αύξηση της εσοδείας από τη γεωργία, που υπέρβαινε το στάδιο της άμεσης κατανάλωσης, δημιούργησε την ανάγκη διαχείρισης. Αυτή η διαχείριση του κοινωνικού πλούτου ήταν στενά συνδεδεμένη με τις κοινωνικές ιεραρχίες, οι οποίες είχαν αναπτυχθεί στις πρώτες τους μορφές στην επικυριαρχία του παλιού επί του νέου, των ανδρών επί των γυναικών και κάποιων ανδρών επί άλλων. Στην πορεία της εκπολιτιστικής διαδικασίας, οι ιεραρχίες αυτές μετασχηματίστηκαν σε ένα πιο περίπλοκο κοινωνικό σύστημα, με την υποστήριξη σουμέριων και αιγύπτιων ιερέων. Αυτές οι πρώτες κρατικές δομές νομιμο-

ποιήθηκαν από ένα μυθολογικό σύστημα που ξεφορτώθηκε τα πνεύματα της φύσης, τοποθετώντας τους θεούς πάνω από αυτά. Και όπως οι νέοι θεοί ενθρονίστηκαν πάνω από τη φύση, έτσι και οι νέοι δουλοκτήτες εξουσίαζαν την κοινωνία σαν θεοί. «Από την οπτική γωνία της νέας μυθολογίας [...] η φύση και το σύμπαν βρίθουν από θεούς που εξουσιάζουν και τιμωρούν. Αυτοί οι θεοί –στην ουσία καταπιεστικοί δεσπότες– βρίσκονται εκτός φύσης [...]. Είναι λες και στέγνωσαν τη φύση. [Η μυθολογία αυτή] αναπτύσσει την εικόνα μιας νεκρής φύσης και ύλης. Όλα τα ανθρώπινα όντα είναι εξευτελισμένα και υπηρέτες που δημιουργήθηκαν από τα κόπρανα των θεών» (Α. Οτσαλάν).

Σε αυτήν τη διαδικασία βρίσκουμε τη συνύφανση της κυριαρχίας του ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο με την κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στη φύση. Προχωρώντας από μια ελεύθερη και οικολογική συνύπαρξη στη φυσική κοινωνία, με αμοιβαίο σεβασμό, αλληλεγγύη και φροντίδα, προς μια κοινωνία βασισμένη στις ιεραρχίες, τις τάξεις και την κυριαρχία, οι άνθρωποι αποξενώθηκαν όχι μόνο μεταξύ τους, αλλά και από τη φύση. Αυτή ήταν η αρχή της διαδικασίας της καταστροφής τους, καθώς η εξέλιξη της ταξικής κοινωνίας βρίσκεται σε ξεκάθαρη αντίφαση προς τη φύση. Η ιδέα μιας ζωντανής, πολύχρωμης και παραγωγικής φύσης αντικαταστάθηκε από μια φύση εκδικητική και κακή. Ξεκινώντας με την κοινωνία των Σουμέριων, αυτή η αντεπανάσταση ενάντια στη φυσική κοινωνία, η ριζική αλλαγή στην νοοτροπία των ανθρώπων, εξαπλώθηκε σταδιακά στη Μέση Ανατολή έως ότου άλλαξε ριζικά μεγάλα τμήματα του κόσμου.

Η ιδέα μιας καταπιεστικής και ανηλεούς φύσης υπάρχει ακόμα και σήμερα και προέρχεται από τη διάρρηξη των κοινωνικών σχέσεων. Η ανθρωπότητα, αντιμέτωπη με αυτήν την καταπιεστική φύση σαν ένα μικρό, γυμνό και εύθραυστο πλάσμα, πρέπει να προστατέψει τον εαυτό της και να αναπτύξει τις δικές της δυνάμεις προκειμένου να κα-

τακτήσει τη φύση και να γίνει ο αφέντης της. Αυτή η ιδέα δικαιολόγησε τις καταπιεστικές σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων. Σύμφωνα με αυτή, μέσω της παραγωγικότητας της δουλείας, η ανθρωπότητα μπορεί να διαφύγει της εξουσίας της φύσης. Η φύση μπορεί να κατακτηθεί με τη δύναμη της ανθρώπινης εργασίας. Ταυτόχρονα, η δυστυχία των υποδουλωμένων φαντάζει μικρό πράγμα σε σύγκριση με την αποκτηθείσα εξουσία του ανθρώπου πάνω στη φύση. Οι υποδουλωμένοι είναι η παράπλευρη απώλεια της απελευθέρωσης της ανθρωπότητας από την κυριαρχία της φύσης.

«Η επιστροφή στη φύση και στον βιωμένο κόσμο, η οποία είχε πάντα δαιμονοποιηθεί» (Α. Οτσαλάν)

Η σχέση της κοινωνίας με τη φύση, η οποία έγινε αντιληπτή από τον σουμεριακό πολιτισμό, δεν άλλαξε θεμελιωδώς στην Ευρώπη έως την Αναγέννηση. Η αποφασιστικότητα των ανθρώπων να αποδεσμευτούν από τα δόγματα της Εκκλησίας οδήγησε σε μια επιστροφή στην καθημερινή ρουτίνα και στην ορθολογικότητα, η οποία είχε πάντα δαιμονοποιηθεί από τον χριστιανισμό. Σε αυτό το πλαίσιο, μια επιστροφή στη φύση ήταν η προφανής επιλογή. Η ιδέα μιας ζωηρής, ζωντανής φύσης, μέσα στην οποία ζούσε ο ίδιος ο Θεός, ξαναβρήκε τη θέση της στην φαντασία των ανθρώπων. Στην τέχνη, αυτό εκφράστηκε στην απεικόνιση της φύσης και των ανθρώπων με ρεαλιστικές μορφές, δείχνοντας την ομορφιά τους. Έτσι τελείωσε η νοοτροπία που αντιμετώπιζε τη φύση και το περιβάλλον ως κάτι αδρανές. Ταυτόχρονα, το κράτος επιχείρησε να διαλύσει το σύστημα κοινωνικής γνώσης της φυσικής θεραπείας με βότανα που χρησιμοποιείται στη γέννα, αλλά και γενικότερα για τη θεραπεία του ανθρώπινου σώματος. Αυτή η γνώση προήλθε από χιλιετίες εμπειριών των γυναικών, που την είχαν αναπτύξει και πάντοτε τη μεταλαμπάδευαν άλλους. Γυναίκες που πίστευαν στη

δύναμη των φυσικών τρόπων, κι έτσι είχαν μια βαθιά σχέση με τη φύση, εκτελέσθηκαν από την Ιερά Εξέταση. Η κατοχή αυτής της γνώσης θεωρούνταν μια δύναμη του διαβόλου και οι γυναίκες αποκαλούνταν μάγισσες. Θεωρούνταν κατάλοιπα των εποχών όπου οι μύθοι, η λατρεία των θεοτήτων και η πίστη στη φύση συνυπήρχαν με τη λατρεία των φυσικών χώρων. Η επίθεση στις γυναίκες και η γυναικοκτονία που διαπράχθηκε εναντίον τους αντιπροσώπευε επίσης μια βαθιά επίθεση στον κοινωνικό δεσμό με τη φύση και τη γνώση της. Και αυτό δεν περιορίστηκε στις κοινωνίες του βορρά. Με την αποικιοκρατία, οι κοινωνικές σχέσεις της φύσης στον νότο έχουν υποταχθεί ολοένα και περισσότερο στα υποδείγματα της εκμετάλλευσης, της καταστροφής και του συγκεντρωτισμού της κοινωνικής γνώσης. Την ίδια στιγμή, οι ιδέες των ιθαγενικών πληθυσμών των αποικιών άσκησαν μεγάλη επιρροή. Η προσκόλλησή τους στη φύση και την ελευθερία, η έλλειψη θεσμοθετημένων συνθηκών εκμετάλλευσης και η πολιτική τους συμμετοχή σε μια συλλογική κοινότητα που δεν άφηνε χώρο για ατομική απληστία, υπενθύμισε την ύπαρξη μιας φυσικής κοινωνίας στους ανθρώπους της πολεμοπαθούς Ευρώπης.

Ο συγκεντρωτισμός της γεωργίας, η απαλλοτρίωση της γης των χωρικών και η μετανάστευση στις πόλεις κατέστρεψαν περαιτέρω την γνώση της κοινωνίας των οικολογικών διαδικασιών και την προσκόλλησή της στη φύση. Η αρπαγή της γης από τους φεουδάρχες μετέτρεψε μεγάλα κομμάτια συλλογικής γης σε ατομικές περιουσίες.

«Στη σύγχρονη εποχή οι άνθρωποι έχουν μετατραπεί σε λύκο όχι μονάχα για τους ανθρώπους, αλλά και για ολόκληρη τη φύση» (Α. Οτσαλάν)

Με την ανάπτυξη της επιστήμης ως μεθόδου επεξήγησης του κόσμου, η αντίληψη των φυσικών βιολογικών διαδικασιών έγινε επίσης πιο

βαθιά και εξαπλώθηκε. Αυτό ορίστηκε ολοένα και περισσότερο με έναν επιστημονικό τρόπο και περιγράφτηκε με ορθολογικούς παρά με θρησκευτικούς όρους. Η ανθρωπότητα αποκόπηκε από τη φύση· τοποθέτησε τον εαυτό της στο επίκεντρο των πραγμάτων και θεώρησε τη φύση, ακόμη όμως και το ανθρώπινο σώμα, ως στατικά και αδρανή αντικείμενα έρευνας. Αυτή η εξέλιξη κορυφώθηκε με τον Διαφωτισμό. Η μετάβαση από μια οργανιστική* κοσμοθεωρία, που θεωρούσε τη φύση ως κάτι το έμβιο, σε μια μηχανιστική κοσμοθεωρία θετικιστικής ιδεολογίας, ήταν ένα καθοριστικό βήμα στην αλλαγή της κοινωνικής σχέσης με τη φύση. Η φύση έγινε μια άψυχη ύλη, η οποία μπορούσε να μετρηθεί, να τεμαχιστεί, να εξεταστεί και να ελεγχθεί –ένας πόρος που στην καλύτερη περίπτωση έχει μια τιμή, αλλά όχι ζωή. Ακόμη και το ανθρώπινο σώμα υπάχθηκε σε αυτόν τον άψυχο πόρο. Όπως το χώμα, ακόμα και το ανθρώπινο σώμα έπρεπε να καλλιεργηθεί.

Μέσα από αυτήν τη ραγισμένη σχέση της νεωτερικότητας με τη φύση αναδύθηκαν διαφορετικές αντιλήψεις για την τελευταία. Συχνά, η φύση γίνεται κατανοητή ως αυτή που καθορίζει τα πάντα. Το ανθρώπινο ον και η ίδια η κοινωνία υποβαθμίζονται σε ζωολογικές οντότητες που ακολουθούν τον νόμο της φύσης, την επιβίωση του ισχυρότερου. Είναι ο ανταγωνισμός και η εχθρότητα της φύσης που αντανακλούνται στους ανθρώπους και καθορίζουν τις πράξεις τους. Ο πόλεμος, η βία, η κυριαρχία και η καταπίεση είναι φυσικές καταστάσεις από τις οποίες δεν υπάρχει διαφυγή. Αυτό μπορεί να ελεγχθεί μονάχα, εφόσον είναι εφικτό, από μια υπερφυσική και υπερανθρώπινη οντότητα, το αυταρχικό κράτος, όπως προτείνει ο Τόμας Χομπς. Η διάκριση μεταξύ ανθρωπότητας και φύσης εξαφανίζεται σχεδόν ολοκληρωτικά.

* Organicist στο πρωτότυπο. Τύπος θεωρίας που βλέπει την κοινωνία σαν ένα ζωντανό οργανισμό και προσπαθεί να την ερμηνεύσει με βάση έννοιες και αντιλήψεις της επιστήμης της βιολογίας [ΣτΜ].

Είναι μονάχα η ικανότητα για σκέψη που διαφοροποιεί τους ανθρώπους από τα ζώα. Σε αυτόν τον τρόπο σκέψης έγκειται η δυνατότητα της λογικής και της βούλησης του ατόμου. Με αυτόν, δύναται να πειθαρχηθεί ο ενστικτώδης χαρακτήρας του σώματος και της φύσης.

Ο αστικός Διαφωτισμός θέλησε να απαλείψει τον φόβο της φύσης που είχε η ανθρωπότητα, καθώς σχεδίαζε ότι η φύση έπρεπε να είναι εντελώς υποταγμένη στους δικούς του σκοπούς. Το προαπαιτούμενο γι' αυτό ήταν η γνώση των φυσικών νόμων και των τεχνικών εργαλείων. Έτσι, η φύση και η κοινωνία βρίσκονται αντιμέτωπες σε μια δυϊστική, εχθρική σχέση.

Δεν πρέπει να μας προκαλεί έκπληξη το ότι μια τέτοια σχέση με τη φύση προκάλεσε άλλες αντιδράσεις. Αναπτύχθηκε μια στάση που δεν θεωρούσε τη φύση ως εχθρό της κοινωνίας, αλλά την κοινωνία ως εχθρό της φύσης. Απέναντι σε ολοένα και περισσότερο τρομακτικές περιβαλλοντικές καταστροφές, για τις οποίες ευθύνεται η ανθρωπότητα, υπάρχει παραίτηση και απαισιοδοξία σχετικά με τον πολιτισμό, την κοινωνία, ακόμη και με την ίδια την ανθρωπότητα. Η τεχνολογία παρουσιάζεται αντιθετικά ως προς την αθώα, οργανική φύση, η επιστήμη σε αντίθεση με την «ευλάβεια» για ζωή, η λογική σε αντίθεση με την «αθώα» διαίσθηση, και στον έναν ή στον άλλον βαθμό, η ανθρωπότητα σε αντίθεση με όλη τη ζωή. Υποστηρίζεται συνεπώς, ότι η ανθρωπότητα πρέπει να υποταχθεί στη φύση και να υποτάξει τον τρόπο ζωής της στους κανόνες της φύσης. Αλλά ακόμη και σε αυτή την πρωτόγονη αντίληψη της φύσης και της ανθρωπότητας, η εσωτερική τους αντίθεση, η δυαδικότητά τους, εξακολουθεί να υφίσταται.

Η βαθιά αλλοτρίωση ανάμεσα στην ανθρωπότητα και τη φύση και ανάμεσα στους ανθρώπους και τα σώματά τους είναι η συνεισφορά της θετικιστικής επιστήμης, ως η μέθοδος απελευθέρωσης της αντίληψης της σχέσης με τη φύση. Είναι η απόλυτη σχέση αντικειμένου-υποκει-

μένου που έχει εισέλθει στην ανθρώπινη σκέψη μέσω του θετικισμού, καθορίζοντας τη βάση της κοινωνικής σχέσης της φύσης στην καπιταλιστική νεωτερικότητα. Η ανάπτυξη αυτής της νοοτροπίας και αντίληψης της φύσης έγινε μέρος της διαδικασίας των ολοένα και περισσότερο συγκεντρωτικών κοινωνικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένου του σύγχρονου έθνους-κράτους. Αυτή η νοοτροπία είναι συνυφασμένη με την βιομηχανοποίηση, την ανάπτυξη της μηχανικής και των μηχανημάτων. Ο αντίκτυπος αυτής της ιεραρχικής, βιομηχανικής οικονομίας στο έδαφος, τον αέρα, το νερό και τους ανθρώπους έχει διογκωθεί σε τέτοιο βαθμό που το οικολογικό σύστημα έχει πλέον υποστεί ανεπανόρθωτη ζημιά.

Η καπιταλιστική νεωτερικότητα: κέρδος και πλουτισμός ως νόημα ύπαρξης όλης της ζωής

Ένα αλλοτριωμένο από τη φύση άτομο είναι αλλοτριωμένο από τον εαυτό του, είναι αυτοκαταστροφικό, και κανένα σύστημα δεν έχει καταδείξει αυτή τη σχέση τόσο ξεκάθαρα όσο η καπιταλιστική νεωτερικότητα: η περιβαλλοντική καταστροφή και οι οικολογικές κρίσεις είναι συνυφασμένες με την καταπίεση και την εκμετάλλευση των ανθρώπων. Η καπιταλιστική νεωτερικότητα, ωθούμενη από την ιδέα να μετατρέψει τα πάντα σε εμπόρευμα, δεν έχει σταματήσει ούτε στα όρια του πυρήνα της ίδιας της ζωής. Μέσω νέων τεχνολογιών, όπως είναι η γενετική μηχανική, εμπορευματοποιείται η ίδια η ζωή. Στην καπιταλιστική νεωτερικότητα η φύση δεν αποτελεί πια αντικείμενο εκμετάλλευσης μονάχα σε συγκεκριμένα σημεία: το σύστημα κυριαρχεί πάνω σε ολόκληρο τον πλανήτη όπως κυριαρχεί πάνω στην ίδια τη ζωή.

Έτσι, ο καπιταλισμός διαχωρίζεται από όλες τις προγενέστερες κοινωνικές τάξεις πραγμάτων και η εξάπλωσή του σε όλες τις περιοχές της ζωής φαίνεται να είναι δίχως τέλος. Ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής

χαρακτηρίζεται από την αναγκαιότητα της συνεχούς επέκτασης. «Ο καπιταλισμός δεν γίνεται να πειστεί να περιορίσει την ανάπτυξη περισσότερο από ό,τι ένα ανθρώπινο ον να πειστεί να σταματήσει να αναπνέει» (Μ. Μπούκτσιν). Η ανάπτυξη δεν συνεπάγεται περισσότερο χρόνο, υγεία, ευτυχία ή ικανοποίηση, αλλά μονάχα αύξηση των κερδών.

Η ιδέα μιας ολοκληρωμένης ζωής ταυτίζεται με το να γευτείς όσα περισσότερα γίνεται από αυτά που η καπιταλιστική νεωτερικότητα έχει να προσφέρει, δημιουργώντας μια αμιγώς καταναλωτική κοινωνία, στην οποία τα πάντα πρέπει να γίνουν γρηγορότερα και περισσότερα. Αυτό αποτελεί το βασικό υπόδειγμα της καπιταλιστικής νεωτερικότητας. Συνδεδεμένος με την αποικιοκρατία, ένας ιμπεριαλιστικός και καταστροφικός προς τη φύση τρόπος ζωής αναδύθηκε στον παγκόσμιο βορρά.

Η εκμετάλλευση της φύσης και της ανθρωπότητας για τη μεγιστοποίηση των κερδών των λίγων δεν γνωρίζει ηθικά όρια. Το κοινωνικό γόητρο καθορίζεται από την εξουσία και τον πλούτο. Ο εγωισμός και η απληστία έχουν γίνει αρετές. Η αδιαφορία για τους πάντες και τα πάντα αντανακλάται στη νοοτροπία και την κουλτούρα της κοινωνίας. Για την ανάπτυξη, είτε είναι ανθρώπινη είτε φυσική, απαιτείται ο ανταγωνισμός και η αντιπαλότητα. Το κέρδος και ο πλουτισμός γίνονται το νόημα της ύπαρξης.

Η ιστορική εξέλιξη των ανθρώπων από τη φυσική κοινωνία στην καπιταλιστική νεωτερικότητα έχει δείξει ότι οι αντιφάσεις στη σχέση ανάμεσα στην κοινωνία και τη φύση αυξάνονται με την επιδείνωση των εσωτερικών αντιφάσεων της κοινωνίας. Η επικυριαρχία του ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο φέρει μαζί της την κυριαρχία πάνω στη φύση, και η νοοτροπία με την οποία το σύστημα αντιμετωπίζει τους ανθρώπους δεν γίνεται να διαχωριστεί από το πώς αντιλαμβάνεται τη φύση.

Η παρούσα οικολογική κρίση έχει κλωνίσει τη σύγχρονη σχέση κοινωνίας-φύσης, επειδή ο αντίκτυπος της προσπάθειας ελέγχου και εμπορευματοποίησης της φύσης έχει γίνει εμφανής. Αλλά η στρατηγική της καπιταλιστικής νεωτερικότητας πλέον είναι να καταστήσει την ίδια την οικολογική κρίση σημείο αφετηρίας για μια εκ νέου εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης και της εμπορευματοποίησης της φύσης. Διότι, σύμφωνα με τους ειδικούς και τους οικονομολόγους, [η οικολογική κρίση] δεν γίνεται να υπολογισθεί [με ποσοτικούς όρους] και δεν θα υπάρξουν οικονομικά κίνητρα για να την αποτρέψουν.

Αυτό δείχνει ακόμη μία φορά ότι η μοναδική εφικτή λύση στην οικολογική κρίση θα είναι μέσα από μια θεμελιώδη αλλαγή στη νοοτροπία και τις μεθόδους παραγωγής και μέσω της ανατροπής αυτής καθαυτής της καπιταλιστικής νεωτερικότητας. Η λύση έγκειται στην επαναφορά της σχέσης ανάμεσα στη φύση και την ανθρωπότητα, σε όλα τα επίπεδα. Έγκειται στην επαναοικειοποίηση της γνώσης και στην οικοδόμηση μιας πολιτικής και ηθικής κοινωνίας. «Το οικολογικό ζήτημα επιλύεται θεμελιωδώς, καθώς το σύστημα καταστέλλεται και [συγχρόνως] ένα σοσιαλιστικό κοινωνικό σύστημα αναπτύσσεται. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορείς να κάνεις κάτι άμεσα για το περιβάλλον. Αντιθέτως, είναι απαραίτητο να συνδυάζεις τον αγώνα για το περιβάλλον με τον αγώνα για μια γενικευμένη κοινωνική επανάσταση...» (Α. Οτσαλάν). Υπό αυτή την έννοια, έχει να κάνει με την εκ νέου, συνειδητή ανάπτυξη μιας δημοκρατικής-οικολογικής κοινωνίας.

Η κοινωνική οικολογία ως διέξοδος από την καπιταλιστική νεωτερικότητα

Η κοινωνική οικολογία είναι η επιστήμη που πραγματεύεται τη σχέση των ανθρώπων με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Το πώς αυτές οι σχέσεις διαμορφώνονται είναι αντικείμενο έρευνας υπό το κάτοπτρο

πολλαπλών προσεγγίσεων στο ευρύ φάσμα των κλασικών επιστημονικών κλάδων. Δεν πρόκειται για μια καθαρά περιγραφική θεωρία· το κρίσιμο ερώτημα είναι π;vs οι σημαντικές σχέσεις ανθρώπου-φύσης μπορούν να επαναπροσδιοριστούν μέσα από το αναλυτικό πρίσμα της κοινωνικής οικολογίας.

Η κοινωνική οικολογία προσφέρει καθοριστικά σημεία εκκίνησης, στην προοπτική μιας νέας αντίληψης της κοινωνικής σχέσης με τη φύση: η εξέλιξη της ανθρωπότητας συντελέσθηκε μέσα από μια φυσική διαδικασία εξέλιξης, κατά την οποία δεν υπήρχε ούτε σύγκρουση ή ανταγωνισμός κι ούτε καμία υποταγή μεταξύ φύσης και ανθρώπου. Σε αυτή την διαδικασία κοινωνικής ανάπτυξης και στις οργανωτικές μορφές που έχουν υιοθετήσει οι κοινωνίες, βρίσκουμε συνεκτικούς κρίκους με τη φυσική εξέλιξη. Παρόλα αυτά, η ανθρωπότητα και η κοινωνία δεν είναι ταυτόσημες με τη φύση. Η κοινωνία αναδύθηκε μέσα από μία χρονοβόρα διαδικασία κοινωνικής εξέλιξης και έχει πάψει να ακολουθεί τους «φυσικούς» νόμους. Επομένως είναι αναγκαίο να αντιληφθούμε την κοινωνία ως μια σύνθετη έννοια, εξελισσόμενη με αργούς ρυθμούς μέσα από την περιπλοκότητα των ανθρώπινων σχέσεων, οι οποίες είναι μερικώς θεσμοθετημένες, μακριά από τη φύση. Υπάρχουν διαφορές καθώς επίσης και σημεία επαφής με τη φύση τα οποία θα πρέπει να λάβουμε υπόψη.

Το κοινωνικό και το φυσικό είναι διαρκώς συνυφασμένα. Ως εκ τούτου, ως ανθρώπινα όντα, πάντα θα έχουμε βασικές φυσικές ανάγκες, ακόμη κι αν αυτές έχουν θεσμοθετηθεί στην κοινωνία μέσα από μια πληθώρα κοινωνικών μορφών. Επίσης είναι αναγκαίο να συνειδητοποιήσουμε τη μοναδικότητα της ανθρωπότητας, την πνευματικότητά της, μέσα από την εναλλαγή της φυσικής και κοινωνικής εξέλιξης. Ο εγκέφαλος δεν ξεφύτρωσε από το πουθενά, αλλά μέσα από μία χρονοβόρα διαδικασία ανάπτυξης ενός σύνθετου νευρικού συστήματος.

Επομένως η πνευματικότητα είναι βαθιά ριζωμένη στη φύση. Αυτή η μοναδικότητα απαρτίζεται από τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων, τη δημιουργία και τη φαντασία. Πολλές φορές οι άνθρωποι έχουν αποδείξει ότι «[...] το ανθρώπινο είδος αντιπροσωπεύει έναν καλόκαρδο, αξιοθαύμαστο, εύπλαστο και ιδιαίτερα ευφυή τρόπο ζωής –στον οποίο η φύση έχει συμβάλει στον υπέρτατο βαθμό δημιουργίας– γεγονός που τον κάνει να μην είναι απλά ένα ψυχρό, γενετικά καθορισμένο, επιπόλαιο έντομο» (Μ. Μπούκτσιν). Στους ανθρώπους, η φύση έχει δημιουργήσει μία μορφή ζωής που τους δίνει την δυνατότητα να διαμορφώσουν το περιβάλλον τους μέσα από τη γνώση, προκειμένου να το αλλάξουν προς το καλύτερο. Τεράστιοι, ασύλληπτα ανοικτοί χώροι και απεριόριστα μονοπάτια εξέλιξης μπορούν να ανοίξουν. Για να γίνει όμως αυτό, η ανθρωπότητα θα πρέπει να έλθει αντιμέτωπη με την ευθύνη που απορρέει από τη δημιουργική πνοή της και τη σχέση αυτήν με τη δημιουργική δύναμη της φύσης, μαζί με όλο τον πλούτο και την ποικιλία της. Μετά η ανθρωπότητα μπορεί να αναδυθεί σαν μια μορφή ζωής, «[...] η οποία κατά το χρονικό διάστημα της δικής της ανάπτυξης κερδίζει ολοένα και περισσότερη ελευθερία επιλογής και τελικά σπέρνει τους σπόρους τής ιδέας της ελευθερίας από εμάς τους ίδιους» (Μ. Μπούκτσιν). Αυτό όμως συμβαίνει χωρίς να αρνηθούμε τις δικές μας παραγωγικές και δημιουργικές δυνάμεις και αντικαθιστώντας τις με άλλες που αντιτίθενται στη δύναμη της φύσης, χωρίς δηλαδή να αντιπαραθέτουμε τη φύση με την κοινωνία ή τη ζωντανή γονιμότητα με τη νεκρή τεχνολογία.

Ακρογωνιαίος λίθος μιας δημοκρατικής-οικολογικής κοινωνικής τάξης πραγμάτων

Αφού η ανθρώπινη αποξένωση από το φυσικό περιβάλλον και η οικολογική καταστροφή δεν μπορούν να διαχωριστούν από τις εσωτε-

ρικές συγκρούσεις της κοινωνίας, τότε η κοινωνική οικολογία πρέπει να προτείνει μια καινούρια κοινωνική τάξη πραγμάτων. Μία τέτοια τάξη πραγμάτων πρέπει να βασίζεται σε άκρως δημοκρατικές δομές και να δημιουργηθεί έξω από την κρατική εξουσία, η οποία έχει καθιερωθεί ως η κατά κόρον δομή της κοινωνίας και της σκέψης. Η δημοκρατία είναι η αντίθεση στο κράτος, διαχωρίζει τον εαυτό της από αυτό και αντιπροσωπεύει μία αυτο-οργανωμένη λειτουργία διαδικασιών κοινωνικού αυτο-συντονισμού. Σε μια τέτοια κοινωνία, η παραγωγή των εμπορευμάτων μπορεί να λάβει χώρα μόνο υπό την έννοια μιας συνεργατικής, οικολογικής και αποκεντρωμένης μορφής παραγωγής. Αυτά που αναγνωρίζονται ως ανάγκες βασίζονται σε μια δημοκρατική διαδικασία διαπραγμάτευσης, έχοντας κατά νου τις δυνατότητες ενός οικολογικού συστήματος που βρίσκεται σε ισορροπία μεταξύ φύσης και ανθρώπινης ύπαρξης. Αυτό σημαίνει ότι οι τεχνολογίες, οι μέθοδοι παραγωγής, η διανομή και οι μορφές καταναλωτισμού θα καθορίζονται βάσει των επιπτώσεων που έχουν στο φυσικό περιβάλλον. Την ίδια στιγμή, οι αποφάσεις θα πρέπει να αξιολογούνται σε πιο μακροπρόθεσμη βάση. Συχνά οι συνέπειες για την οικολογία μπορούν να κατανοηθούν μονάχα μέσα από ένα μακροχρόνιο πρίσμα. Θεμελιώδες κριτήριο δεν είναι η προστασία της φύσης, αλλά η βελτίωση του ίδιου του οικολογικού συστήματος και της ισορροπίας του.

Αν το κράτος και η καπιταλιστική νεωτερικότητα αντλούν τη δύναμή τους από την καλλιέργεια μιας ηγεμονικής κουλτούρας και νοοτροπίας, τότε μια οικολογική κοινωνία οφείλει να είναι μια πολιτική και ηθική κοινωνία η οποία προσφέρει αμοιβαία βοήθειατις και τις υπηρεσίες της στην κοινωνία και τη φύση, και παίζει ενεργό ρόλο στην αυτοδιάθεση του καθενός.

Σε αυτήν την κοινωνία, η ανθρωπότητα θα επανακτήσει τη σχεδόν χαμένη συναίσθησή της για τη φύση, την οποία εκλαμβάνει ως ζωντανή

και ιερή. Γιατί, όπως αναφέρει και υπογραμμίζει και ο Α. Οτσαλάν, «είναι δύσκολο να απολαύσεις μία ζωή χωρίς την συνειδητοποίηση ότι η φύση είναι ζωντανή και υγιής, ότι μας μιλάει και ζει με εμάς και μέσα από εμάς». Κι αν ο καπιταλισμός αποξένωσε την ανθρωπότητα από τη φύση και τη γη, τότε μια οικολογική κοινωνία πρέπει να επιμείνει στην αγάπη της γης, που στεγάζει τους ανθρώπους και τους δίνει ό,τι χρειάζονται για να ζήσουν.

Μια δημοκρατική-οικολογική κοινωνία βασίζεται στη στιγμή της συμφιλίωσης της ανθρωπότητας και της φύσης. Αυτή η στιγμή μπορεί μόνο να επιτευχθεί όταν δύο μορφές κυριαρχίας καταλυθούν· η κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στη φύση και η κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο.

Θεμελιώδης προϋπόθεση για αυτό είναι να ξεπεράσουμε την καπιταλιστική νεωτερικότητα με την ανάγκη της για καταπίεση, εκμετάλλευση και συσσώρευση. Η δημοκρατική-οικολογική κοινωνία θα εισέλθει σε μια νέα σχέση με τη φύση, όχι για να την καταστρέψει μέσα από διαδικασίες και καθωσπρεπισμούς, αλλά για να τη βελτιώσει μέσα στην ίδια της την ομορφιά και ποικιλομορφία για χάρη των μελλοντικών γενεών.

Καπιταλιστική νεωτερικότητα –
Η κρίση στην σχέση μεταξύ ανθρωπότητας και φύσης

Με την άνοδο του καπιταλιστικού συστήματος οικονομίας και σκέψης, η βιομηχανοποίηση, ο συγκεντρωτισμός και η αυξανόμενη εκμετάλλευση του ανθρώπου και της φύσης έχουν καθιερωθεί σχεδόν παντού στον κόσμο, συχνά μέσω πρακτικών άμεσου εξαναγκασμού, ληστείας, εκτοπισμού και ένοπλης βίας. Η εξασφάλιση των αναγκαίων ζωτικών πόρων είναι σχεδόν απόλυτα υποταγμένη στις επιταγές της καπιταλιστικής συσσώρευσης και του συγκεντρωτισμού. Η ιδέα της δυνατότητας να μετατρέπονται τα πάντα σε εμπόρευμα έχει αποικίσει ακόμα και την ίδια την ζωή. Οι εταιρίες χρησιμοποιούν πλέον τη γενετική μηχανική για να θέσουν ολόκληρη την τροφική αλυσίδα υπό τον έλεγχό τους.

Ο καπιταλισμός έχει δημιουργήσει τεράστιες μονοκαλλιέργειες και μεγάλης κλίμακας μονάδες παραγωγής ενέργειας οι οποίες λειτουργούν με άνθρακα και πυρηνική ενέργεια. Ο συγκεντρωτισμός αυτός, η σχετιζόμενη αποξένωση των ανθρώπων από τη φύση, καθώς επίσης και η αρπαγή του ζωτικού χώρου των ανθρώπων από τα μεγάλα ορυχεία, οδήγησε από νωρίς σε αντίσταση, αφού οι μικροί καλλιεργητές δεν ήθελαν να εγκαταλείψουν τη γη τους. Γι’ αυτό τον λόγο χρειάστηκε μια στρατηγική δικαιολόγησης της συγκέντρωσης και της κεφαλαιοποίησης

της παροχής ζωτικών αγαθών και ενέργειας από τις άρχουσες τάξεις. Υποστήριξαν ότι η παγκόσμια εξάπλωση της οικονομίας της αγοράς του συγκεντρωτισμού και των σύγχρονων κρατικών γραφειοκρατιών απελευθέρωσε τους ανθρώπους από τους περιορισμούς της φύσης και έφερε την πρόοδο της ανθρωπότητας και την παγκόσμια ευημερία. Η βάναυση φτώχεια μεγάλου μέρους του παγκόσμιου πληθυσμού, η ανικανότητα του καπιταλιστικού συστήματος να παρέχει στους ανθρώπους τα προς το ζην, και ο απερίσκεπτος ρυθμός εξόρυξης περιορισμένων φυσικών πόρων, αποκαλύπτουν το ψέμα πίσω από αυτούς τους ισχυρισμούς.

Αστικές περιοχές και ύπαιθρος

Η βιομηχανοποίηση και η συνακόλουθη μετάβαση από το φεουδαρχικό στο καπιταλιστικό μοντέλο παραγωγής οδήγησε και συνεχίζει να οδηγεί σε μία παγκόσμια μετακίνηση πρώην αγροτών προς τις πόλεις, οι οποίες μετατράπηκαν σε τεράστιες μητροπόλεις. Όπου η αστικοποίηση δεν συνέβη από μόνη της, επιβλήθηκε. Ο μισός περίπου παγκόσμιος πληθυσμός ζει ήδη σε πόλεις ή στις παραγκουπόλεις που τις περιβάλλουν. Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και ψυχολογικές επιπτώσεις αυτής της πληθυσμιακής συγκέντρωσης είναι τεράστιες. Η καπιταλιστική νεωτερικότητα διαχωρίζει τελείως την πόλη από την ύπαιθρο, οδηγώντας σε ακόμη μεγαλύτερη αποξένωση από τη φύση και σε ολοένα και μεγαλύτερο συγκεντρωτισμό και εντατικοποίηση της γεωργίας. Το χωριό, το σημείο προέλευσης της σύγχρονης ανθρώπινης κοινωνίας, υποβαθμίζεται στον ρόλο του προμηθευτή της πόλης. Στα πιο πλούσια μέρη του κόσμου, στα καπιταλιστικά κέντρα και στις μητροπόλεις της δύσης, οι άνθρωποι προσπαθούν να αντισταθμίσουν αυτήν τη βαθιά σύγκρουση και αποξένωση κάνοντας αγροτουρισμό, βάζοντας εικόνες από δάση μπαμπού ως ταπετσαρία στην επιφάνεια εργασίας του υπο-

λογιστή τους ή φυτεύοντας λίγες τοματιές στο μπαλκόνι. Αλλά το πρόβλημα παραμένει.

Η νοοτροπία στις πόλεις, ακόμη περισσότερο από ό,τι στην ύπαιθρο, χαρακτηρίζεται από τον ατομικισμό, την εμπορευματοποίηση, την κατανάλωση και τον ανταγωνισμό. Το φυσικό περιβάλλον γίνεται εμπόρευμα, όσοι δεν έχουν χρήματα εκτοπίζονται και το βασικό ζήτημα δεν είναι οι ανάγκες των ανθρώπων, αλλά το πώς αυτές οι ανάγκες θα μετατραπούν σε χρήμα. Όλοι βιάζονται, τα πρόσωπα στους ανελκυστήρες είναι κουρασμένα, τα βλέμματα αποφεύγουν να συναντηθούν. Αυτή η νοοτροπία, η οποία έχει μετατρέψει τις πόλεις σε ψυχρά μέρη απομόνωσης, βρίσκεται στην καρδιά της λογικής του καπιταλισμού.

Πεπερασμένοι πόροι

Η μηχανή του κεφαλαίου ανεφοδιάζεται μέσω του ανταγωνισμού, με βάση την αρχή του «όλοι εναντίον όλων» και τον συνεχή καταναγκασμό της συσσώρευσης, δηλαδή τη δημιουργία μεγαλύτερου κεφαλαίου από το ήδη υπάρχον κεφάλαιο. Η φύση δεν εμφανίζεται στους υπολογισμούς αυτού του συστήματος σκέψης και οικονομίας, αλλά η εκμετάλλευσή της είναι τόσο έντονη σήμερα που δεν μπορεί πλέον να αγνοηθεί. Για εκατομμύρια χρόνια, οι άνθρωποι και οι πρόγονοί τους δεν έπαιρναν από τη φύση περισσότερα απ' όσα μπορούσαν να αντικατασταθούν. Σήμερα, στην καπιταλιστική νεωτερικότητα, όλα αυτά έχουν αλλάξει. Με το μαζικό κυνήγι και τη μαζική αλιεία, ολόκληρα είδη έχουν σχεδόν ή εντελώς εξοντωθεί· τα κοπάδια από βίσωνες έχουν σχεδόν εξαφανιστεί από τη βόρεια Αμερική, όπως επίσης διάφορα είδη φαλαινών από τις ασιατικές ακτές. Η φύση έχει υποβιβαστεί σε ένα πολυκατάστημα, έναν προμηθευτή πρώτων υλών.

Καθώς ολόκληρες γενιές μεγαλώνουν σε χαλύβδινες καλύβες ανά-

μεσα σε χωματερές, η ρύπανση του αέρα και του νερού αποτελούν ολοένα και μεγαλύτερο πρόβλημα. Νησιά από σκουπίδια με διάμετρο εκατοντάδων χιλιομέτρων συσσωρεύονται στους ωκεανούς, ενώ το πόσιμο νερό μολύνεται όλο και περισσότερο από τοξικές ουσίες. Οι κυβερνητικές υπηρεσίες ανά τον κόσμο δεν έχουν βρει ακόμη λύση για την αποθήκευση των πυρηνικών αποβλήτων, πιθανότατα επειδή δεν υπάρχει. Δεν υπάρχει λύση η οποία δεν εμπεριέχει τον κίνδυνο μόλυνσης του ανθρώπου και της φύσης, ακόμη και μετά από αιώνες. Κάποιος μπορεί να μπει στον πειρασμό να σκεφτεί ότι η ψεύτικη υπόσχεση της καπιταλιστικής νεωτερικότητας επιτέλους θα αποκαλυφθεί. Κι όμως, σήμερα, περισσότερο από ποτέ, περισσότεροι πυρηνικοί σταθμοί κατασκευάζονται στην Κίνα και σε άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες.

Σαν να μην ήταν αρκετές η ρύπανση των μεγαλουπόλεων, η υπεραλίευση, η μόλυνση του πόσιμου νερού και η ραδιενέργεια στις ζωές μας, η επόμενη μεγάλη καταστροφή εμφανίζεται στον ορίζοντα: η κλιματική αλλαγή, μία από τις βασικότερες συνέπειες της μαζικής κτηνοτροφίας, της βιομηχανίας και του κυκλοφοριακού προβλήματος. Το κλίμα της Γης είναι ένα εξαιρετικά εύθραυστο σύστημα, το οποίο ήταν πάντα ευαίσθητο στις αλλαγές. Παρόλα αυτά, αυτές οι αλλαγές, σπάνια είχαν οδηγήσει σε μεγάλα προβλήματα στη φυσική ισορροπία, στις σχέσεις μεταξύ νερού, αέρα, χλωρίδας και πανίδας. Προηγούμενες αλλαγές στο κλίμα, οδήγησαν τα ζώα και τα φυτά σε εξελικτικές προσαρμογές στις συνθήκες ζωής του οικοσύστηματός τους, συνεισφέροντας έτσι σε μεγαλύτερη βιοποικιλότητα. Αλλά η ξαφνική κλιματική αλλαγή, η οποία προκαλείται από τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής αντιστρέφει τον νόμο αυτό, καθώς η χλωρίδα και η πανίδα δεν μπορούν να προσαρμοστούν αρκετά γρήγορα· όλο και περισσότερα είδη εκλείπουν, οδηγώντας σε μια εξαφάνιση ειδών που όμοιά της δεν έχει δει η Γη τα προηγούμενα εξήντα εκατομμύρια χρόνια.

Γη θερμοκήπιο

Η σύνδεση μεταξύ των αερίων του φαινόμενου του θερμοκηπίου και της υπερθέρμανσης του πλανήτη είναι γνωστή. Τα αέρια (του διοξειδίου του άνθρακα) επιβραδύνουν τη διαφυγή της θερμότητας του ήλιου από τη Γη και έχουν έτσι το ίδιο αποτέλεσμα με το γυαλί σε ένα θερμοκήπιο. Τα αέρια του θερμοκηπίου δεν παράγονται μόνο από την καύση άνθρακα, πετρελαίου και αερίου από τους κινητήρες της βιομηχανίας, των οχημάτων και των συστημάτων θέρμανσης, αλλά επίσης και ολοένα και πιο πολύ από την κτηνοτροφία, είτε σε εργοστάσια ζωικής παραγωγής είτε σε βιολογικές εκμεταλλεύσεις. Αν και η ποσότητα του μεθανίου που απελευθερώνεται (κυρίως από αγελάδες, πρόβατα και άλλα μηρυκαστικά) κατά την πέψη είναι μικρότερη από την ποσότητα διοξειδίου του άνθρακα που εκλύεται από μηχανές εσωτερικής καύσης, η επίδραση του μεθανίου στην ατμόσφαιρα είναι ισχυρότερη απ' αυτή του διοξειδίου του άνθρακα.

Ακόμα και αν πολλοί άνθρωποι στα κέντρα της καπιταλιστικής νεωτερικότητας έχουν χάσει την ικανότητα να παρατηρούν αλλαγές στο τοπικό κλίμα, οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής γίνονται άμεσα αισθητές απ' όλο και περισσότερους ανθρώπους: οι παγετώνες λιώνουν και φυσικές καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων καταστρεπτικών καταιγίδων, ξηρασίας και δασικών πυρκαγιών, είναι πιο συχνές. Όλο και περισσότερες περιοχές στο νότιο ημισφαίριο ξεραίνονται και οι έρημοι εξαπλώνονται λόγω της έλλειψης βροχής. Είναι σαφές ότι αυτό είναι μόνο η αρχή. Ήδη, έχουν απελευθερωθεί τόσα πολλά αέρια του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα ώστε, ακόμα και αν δεν παράγονταν πλέον άλλα, η περαιτέρω θέρμανση θα ήταν και πάλι αναπόφευκτη. Μέχρι το τέλος αυτού του αιώνα η θερμοκρασία του πλανήτη θα ανέβει κατά τρεις έως έξι βαθμούς, με δραστικές επιπτώσεις στον καιρό, τη χλωρίδα και την πανίδα.

Ο κόσμος όπως τον ξέρουμε θα είναι σύντομα αγνώριστος. Η υπερθέρμανση του πλανήτη οδηγεί σε αλλαγές στα κύματα του αέρα και, συνεπώς, σε ακόμη περισσότερο ακραίες καιρικές συνθήκες. Καθώς οι έρημοι εξαπλώνονται σε κάποιες περιοχές, σε άλλες αυξάνονται οι πλημμύρες και οι βροχοπτώσεις. Ακόμα και τα ρεύματα των ωκεανών, τα οποία βασίζονται τόσο στις διαφορές θερμότητας όσο και σε ένα ευαίσθητο σύστημα εναλλαγής γλυκού και θαλασσινού νερού, επηρεάζονται από τον υψηλότερο ρυθμό θέρμανσης και τήξης των αποθεμάτων παγωμένου γλυκού νερού στους πόλους. Λόγω της μαζικής διαταραχής των υδάτινων ροών, ακτές με ήπιο μέχρι σήμερα κλίμα, θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν περιόδους κρύου τις επόμενες δεκαετίες, όπως δεν έχει συμβεί εδώ και χιλιετίες. Την ίδια στιγμή, χιονισμένες μέχρι τώρα βουνοπλαγιές γίνονται γκρίζες και πράσινα δάση μετατρέπονται σε στέπες.

Επειδή η υπερθέρμανση οδηγεί στο λιώσιμο των πάγων στον Νότιο και το Βόρειο Πόλο, η στάθμη των ωκεανών αυξάνεται. Παράκτια χωριά και πόλεις ανά τον κόσμο απειλούνται από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας και από συχνότερους τυφώνες. Η υπερθέρμανση του πλανήτη δεν κινείται γραμμικά, δηλαδή δεν αυξάνεται κάθε χρόνο στον ίδιο βαθμό, αλλά αυξάνεται δυσανάλογα, στην αρχή αργά μετά όλο και πιο γρήγορα. Το λιώσιμο των πολικών πάγων είναι ένας ακόμη λόγος για αυτό, αφού λειτουργούν ως ένας μεγάλος καθρέφτης, καθώς το λευκό του πάγου και του χιονιού αντανακλά περισσότερο την ηλιακή ακτινοβολία, και χωρίς αυτούς η Γη θα θερμαινόταν ακόμη περισσότερο. Όσο περισσότερο λιώνουν οι πάγοι, τόσο λιγότερο ηλιακό φως αντανακλάται και τόσο πιο γρήγορα θερμαίνεται η Γη. Αυτή είναι μία μόνο από τις επιδράσεις που έχουν ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα. Άλλη μία επίδραση η οποία οδηγεί στη δυσανάλογη θέρμανση της ατμόσφαιράς μας είναι η παγόλυση του παγωμένου υπεδάφους.

Το υπέδαφος αυτό, το οποίο συναντάται συχνά στη Σιβηρία και την Αλάσκα, είναι παγωμένο εδώ και δεκάδες χιλιάδες χρόνια και αποθηκεύει τεράστιες ποσότητες μεθανίου. Καθώς το παγωμένο υπέδαφος λιώνει, το αέριο αυτό απελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα.

Δασικές πυρκαγιές

Άλλο ένα πρόβλημα αποτελεί η καταστροφή των πανάρχαιων παρθένων δασών, κυρίως στη Νότια Αμερική και την Ασία. Τα δάση αυτά αποθηκεύουν τεράστιες ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα, καθώς τα φυτά χρησιμοποιούν το αέριο αυτό για φωτοσύνθεση. Λόγω της αποψίλωσης των δασών, αυτή η δυνατότητα αποθήκευσης του διοξειδίου του άνθρακα έχει χαθεί για δεκαετίες. Επιπλέον διοξείδιο του άνθρακα απελευθερώνεται μέσω της γεωργίας η οποία βασίζεται στο κόψιμο και κάψιμο των δασών. Στις περισσότερες περιπτώσεις, πρόκειται για μονοκαλλιέργειες που φυτεύονται στις καμένες περιοχές, καλλιέργειες οι οποίες καταστρέφουν την οικολογική ισορροπία, διαβρώνουν το έδαφος και είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες στα παράσιτα. Με τη λογική της ανάγκης για συνεχώς ταχύτερη παραγωγή, γίνεται χρήση όλο και περισσότερων χημικών λιπασμάτων και εντομοκτόνων, τα οποία με τη σειρά τους δηλητηριάζουν το έδαφος και το νερό. Συχνά, οι καμένες περιοχές, χρησιμοποιούνται επίσης για την κτηνοτροφία ή για την παραγωγή κτηνοτροφικών καλλιεργειών όπως η σόγια και το καλαμπόκι για ζωοτροφή.

Στα δάση, λόγω της αυξημένης θερμότητας και ξηρασίας, τα παράσιτα εξαπλώνονται και μαστίζουν τα αποδυναμωμένα δέντρα. Επειδή οι μηχανισμοί της εξέλιξης δεν είναι προσαρμοσμένοι στους ρυθμούς της ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής, οι ειδικοί ανά τον κόσμο προσπαθούν να βρουν τρόπους για την τεχνητή προσαρμογή της φύσης. Αλλά η μάχη με το κλίμα δεν μπορεί να κερδηθεί. Και επειδή

αυτό το γνωρίζουν οι κυβερνήσεις και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης διαδίδουν ευχαρίστως τις δυστοπικές εικόνες της καταστροφής που μας πλησιάζει. Σε κατάσταση σοκ, ανίκανη για ελιγμούς, η ανθρωπότητα βαδίζει προς την άβυσσο. Αυτό που συνήθως παραβλέπεται είναι ότι δεν χρειάζεται να περιμένουμε τη μεγάλη καταστροφή την ημέρα Χ· η καταστροφή είναι ήδη εδώ. Αντί να ελπίζουμε ότι τα κράτη του κόσμου θα μας δώσουν λύσεις, πρέπει εμείς να αναλάβουμε δράση. Η κοινωνία των πολιτών πρέπει να δράσει. Θα ήταν τρέλα να συνεχίσουμε να περιμένουμε.

Οι από πάνω και από κάτω

Πολλές φορές, οι λαοί οι οποίοι ζουν λιγότερο ή περισσότερο σε αρμονία με το φυσικό τους περιβάλλον έγιναν αντικείμενο εκμετάλλευσης, υποδουλώθηκαν και σφαγιάστηκαν, παράλληλα με την καταστροφή του περιβάλλοντος που τους συντηρούσε. Η άνοδος των καπιταλιστικών κέντρων στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική χτίστηκε όχι μόνο πάνω στον έλεγχο των πόρων, των εμπορικών οδών και των αγορών, αλλά και πάνω στα νεκρά σώματα των αυτόχθονων λαών. Οι μαζικές δολοφονίες και γενοκτονίες εκατοντάδων εκατομμυρίων ιθαγενών στην αμερικανική, ασιατική και αφρικανική ήπειρο ήταν πάντα μέρος του αγώνα των ιμπεριαλιστικών κέντρων για ηγεμονία, για εξουσία πάνω στους ανθρώπους και τη φύση. Οι αποικιακοί και νεο-αποικιακοί πόλεμοι ήταν πάντα πόλεμοι κατά των φυσικών κοινωνιών και της ίδιας της φύσης. Για πολλούς λαούς του κόσμου η θριαμβευτική προέλαση της καπιταλιστικής νεωτερικότητας μεταφράστηκε σε βιασμό, καμένα δάση, αποφύλλωση και «Πορτοκαλί Παράγοντα»*.

---

* Πορτοκαλί Παράγοντας (Agent Orange) είναι η κωδική ονομασία μιας εξαιρετικά τοξικής χημικής ουσίας που χρησιμοποιήθηκε από τον αμερικάνικο στρατό στο Βιετνάμ για την αποψίλωση των δασών Οι αεροψεκασμοί με αυτή την ουσία προ-

Οι υποσχέσεις σωτηρίας από τις Δυτικές Ιεραποστολές δεν έχουν πιάσει τόπο. Σε εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπους το καπιταλιστικό σύστημα έχει αφήσει μόνο τα σκουπίδια του και οι πλαστικές σακούλες που ρυπαίνουν τις στέπες της Αφρικής έχουν γίνει σύμβολο αυτής της πραγματικότητας. Τα φτωχότερα κομμάτια του παγκόσμιου πληθυσμού, το παγκόσμιο υπο-προλεταριάτο, φέρουν το κύριο βάρος των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Οι κοινωνίες της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής και της Νοτιοανατολικής Ασίας, τρεκλίζοντας ακόμη από τους πολέμους, την αποικιοκρατία και την νεο-αποικιακή εκμετάλλευση, είναι εκείνες που πλήττονται περισσότερο από την ξηρασία και άλλες περιβαλλοντικές καταστροφές, παρότι προκαλούν μόνο ένα μικρό μέρος των αερίων θερμοκηπίου. Για παράδειγμα, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στις ΗΠΑ είναι 50 φορές υψηλότερες από εκείνες στο Πακιστάν, παρόλο που το Πακιστάν κατατάσσεται στις πρώτες δέκα χώρες που πλήττονται περισσότερο από την αλλαγή του κλίματος. Είναι, επίσης οι άνθρωποι στις λεγόμενες αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίοι πλήττονται περισσότερο από την ολοένα και μεγαλύτερη έλλειψη νερού. Το νερό χρησιμοποιείται ήδη ως όπλο σε στρατιωτικές και κοινωνικές συγκρούσεις και οι πόλεμοι για το νερό είναι βέβαιο ότι θα ενταθούν.

Στις επόμενες δεκαετίες, δεκάδες εκατομμύρια ανθρώπων (κυρίως στον παγκόσμιο νότο) θα αναγκαστούν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, διότι η αυξημένη ξηρασία, οι αυξανόμενες θερμοκρασίες και οι όλο και πιο συχνές ακραίες καιρικές συνθήκες θα καταστρέψουν τη βάση για την γεωργία τους και θα οδηγήσουν σε ακόμα μεγαλύτερη πείνα και φτώχεια. Τα πλουσιότερα κέντρα στον παγκόσμιο Βορρά,

---

ξένησαν δεκάδες χιλιάδες θανάτους και ακρωτηριασμούς και ήταν υπεύθυνοι για τη γέννηση μισού εκατομμυρίου παιδιών με δυσμορφίες [ΣτΜ].

όπου παίρνονται οι αποφάσεις για τις παγκόσμιες αγορές, τις επενδύσεις, την κοινωνική και την οικολογική καταστροφή, χρονοτριβούν. Η οχύρωση και η συμμετοχή της Ευρώπης και των ΗΠΑ σε πολέμους χρησιμεύουν επίσης στο να κρατηθούν μακριά όσοι προσπαθούν να αποδράσουν από τις κατεστραμμένες ζωές τους.

Η τελευταία δικαιολογία

Όμως, επειδή τα τείχη δεν μπορούν να κρατήσουν έξω τους πάντες και επειδή οι φυσικές και κλιματικές καταστροφές αρχίζουν τώρα να χτυπούν και τα ίδια τα καπιταλιστικά κέντρα, οι άρχουσες τάξεις ψάχνουν απελπισμένα για λύσεις. Αυτό το κάνουν με τις ίδιες θετικιστικές μεθόδους που οδήγησαν εξαρχής στην κλιματική αλλαγή και την περιβαλλοντική καταστροφή. Η λύση στην κρίση γίνεται επομένως μια απλή υπόθεση σωστών υπολογισμών και τεχνικών· η κρίση πρόκειται να επιλυθεί από το κεφάλαιο, οι επιχειρήσεις έχουν ανακαλύψει το περιβάλλον για λογαριασμό τους. Είναι αλήθεια ότι μπορούν να κερδηθούν πολλά χρήματα από την ανανεώσιμη ενέργεια, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και τα βιολογικά αυγά. Στις διαφημιστικές πινακίδες αναγράφονται τα καλά νέα της άρχουσας τάξης: «Go Green», και πολλοί άνθρωποι οι οποίοι έβγαιναν στον δρόμο ενάντια στην καταστροφή της φύσης, έχουν παρασυρθεί από την ιδέα του πράσινου καπιταλισμού, ο οποίος ισχυρίζεται ότι υπηρετεί τόσο την καπιταλιστική συσσώρευσης όσο και τη φύση.

Όταν ισχυρίζονται ότι η φύση μπορεί να προστατευθεί μόνο αν τα πάντα έχουν πάνω τους καρφιτσωμένη μια τιμή, τότε οι απολογητές του πράσινου καπιταλισμού ακολουθούν τη λογική της εκμετάλλευσης και όχι της οικολογίας. Ισχυρίζονται ότι είναι σε θέση να επιβραδύνουν την υποβάθμιση της φύσης, απλώς καθιστώντας την ακριβότερη. Αλλά καθώς η εμπορευματοποίηση μπορεί μόνο να εμβαθύνει την κατα-

στροφή, η τάση του καπιταλισμού να μετατρέπει τα πάντα σε εμπόρευμα επιδεινώνεται περαιτέρω. Το ζήτημα του ποιος μπορεί να συνεχίσει να προωθεί την εκμετάλλευση και τη ρύπανση της φύσης γίνεται θέμα χρημάτων. Η προστασία της φύσης γίνεται μια πολυτέλεια για τους πλούσιους, οι οποίοι μπορούν να πρασινίζουν την ένοχη συνείδησή τους μέσω βιολογικών προϊόντων και ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Η οικονομία της αγοράς, όσες φορές κι αν βαφτεί πράσινη, ασχολείται με τη φύση μόνο όσο αυτή αποδίδει. Πίσω απ' αυτή την πράσινη πρόσοψη, η καταστροφική και βρώμικη παραγωγή συνεχίζεται. Η καταναγκαστική παρόρμηση για ανταγωνισμό και εκμετάλλευση της ανθρώπινης εργατικής δύναμης δεν αλλάζει.

Παίρνοντας απόφαση

Αντί να αντιμετωπίζεται η αιτία της καταστροφής της φύσης, δηλαδή ο ίδιος ο καπιταλισμός, αντιμετωπίζονται τα συμπτώματα. Οι σχέσεις μεταξύ της οικονομίας της αγοράς, της εκμετάλλευσης, της καταστροφής της φύσης, του πολέμου και της μετανάστευσης δείχνουν ποιο είναι το αποτέλεσμα της προσπάθειας των συγκεντρωτικών και ιεραρχικών συστημάτων να υποτάξουν τη φύση. Μια λύση η οποία αγνοεί αυτές τις σχέσεις, μια λύση μέσα στο υπάρχον σύστημα δεν είναι δυνατή. Δεν είναι εφικτή μία λύση αν συνεχίσουμε να ζούμε σε μια κοινωνία στην οποία τα πάντα μετατρέπονται σε εμπόρευμα, στην οποία παραμένει ως έχει η ιδιωτική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής και της γης. Μόνο ο άμεσος και δημοκρατικός έλεγχος των μέσων παραγωγής και της γης (και κατά συνέπεια των οικολογικών πόρων) από τον λαό, μπορεί να δημιουργήσει μια κοινωνικο-οικολογική εναλλακτική λύση.

SHAKIB
SHAKIB SHAKIB
SHAKIB

Για να βρεθεί λύση στο αδιέξοδο της οικολογικής καταστροφής
που επιφέρει η καπιταλιστική νεωτερικότητα απαιτείται προσπάθεια
και θάρρος για καινοτομία. Τα πρώτα βήματα έχουν γίνει, αλλά η
ανάγκη για μια κοινωνικο-οικολογική επανάσταση σημαίνει
ότι πρέπει να γίνουν πολλά ακόμη.

Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα

Οικολογικές προκλήσεις στη Ροζάβα και προοπτικές για μια οικολογική κοινωνία

Η περιοχή της Ροζάβα εκτείνεται κατά μήκος των τουρκο-συριακών συνόρων, στην σκιά της οροσειράς του Ταύρου, από το Ιράκ μέχρι, σχεδόν, τη Μεσόγειο Θάλασσα. Στον νότο, η έρημος επεκτείνεται ως την καρδιά της Συρίας. Η κλιματική ζώνη στην οποία βρίσκεται η Ροζάβα περιγράφεται ως στέπα, ανάμεσα στην έρημο και σε ένα υγρό κλίμα. Οι μήνες βροχής είναι από τον Οκτώβριο έως τον Απρίλιο. Σ' αυτό το κλίμα, υπάρχουν καλές συνθήκες για την ανάπτυξη της γεωργίας. Ιδιαίτερα οι περιοχές στις όχθες του Ευφράτη, του Χαμπούρ και του Τίγρη, καθώς και ολόκληρο το καντόνι του Αφρίν, έχουν εύφορα εδάφη.

Η Ροζάβα στο πλαίσιο της αποικιακής πολιτικής της Συρίας και της Τουρκίας

Οι επιπτώσεις της καπιταλιστικής νοοτροπίας και της κρατικής βίας ενάντια στην κοινωνία και το περιβάλλον είναι εμφανέστατες στη Ροζάβα. Το καθεστώς του Μπάαθ δεν είχε και δεν έχει δείξει ποτέ ενδιαφέρον για μια οικολογική κοινωνία. Μέχρι το 2012, η Ροζάβα βρισκόταν σε μία σχέση αποικιακής εξάρτησης από το συριακό καθεστώς του Άσαντ, γεγονός το οποίο επηρέασε σημαντικά την οικονομική και

περιβαλλοντική κατάσταση στην περιοχή. Η μέγιστη εκμετάλλευση των πόρων και τα υψηλά ποσοστά αγροτικής παραγωγικότητας είχαν πάντοτε υψηλή προτεραιότητα, και προορίζονταν για εξαγωγή σε άλλες περιοχές της Συρίας και το εξωτερικό. Η συστηματική αποψίλωση των δασών επέτρεψε την ανάπτυξη μονοκαλλιεργειών σιταριού στο καντόνι του Τσίζρε, ελαιόδεντρων στο Αφρίν, και μία μίξη των δύο στο Κομπάνι. Αυτές οι μονοκαλλιέργειες διαμορφώνουν το τοπίο της Ροζάβα.

Για δεκαετίες η φύτευση δέντρων και η οικιακή καλλιέργεια λαχανικών ήταν απαγορευμένη. Ακόμη και σήμερα, οι επιπτώσεις αυτής της αποικιακής πολιτικής διαμορφώνουν τις ζωές των ανθρώπων και το περιβάλλον, δημιουργώντας μια μεγάλη αντίθεση ανάμεσα στις πόλεις και τις περιοχές όπου πλειοψηφεί ο κουρδικός πληθυσμός και σε εκείνες που πλειοψηφεί ο αραβικός πληθυσμός. Οι πληθυσμοί διατηρήθηκαν εξαρτημένοι μέσω κατασταλτικών πολιτικών, της υπανάπτυξης της περιοχής, καθώς και μέσω της απαγόρευσης της καλλιέργειας τροφίμων προς ίδια χρήση και αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν συστηματικά, προσφέροντας φτηνά εργατικά χέρια στις κοντινές συριακές μητροπόλεις, όπως το Χαλέπι, η Ράκα και η Χομς. Πολλοί εργάστηκαν εκεί στη βιομηχανία επεξεργασίας πρώτων υλών που υποστηριζόταν από το καθεστώς, η οποία εφοδιαζόταν με πρώτες ύλες που προερχόταν επίσης από τη Ροζάβα.

Η παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας, η ανεπαρκής διαχείριση των απορριμμάτων, και η μαζική χρήση χημικών στη γεωργία έχουν μολύνει σε μεγάλο βαθμό το έδαφος, τον αέρα και το νερό. Ωστόσο, ο λαός της Ροζάβα και η Δημοκρατική Αυτοδιοίκηση δεν αγωνίζονται μόνο απέναντι στην περιβαλλοντική κληρονομιά του καθεστώτος του Μπάαθ. Μια άλλη σοβαρή απειλή είναι η εχθρική πολιτική του τουρκικού κράτους ενάντια στη Ροζάβα. Εκτός από τις στρατιωτικές επιθέσεις, τη συνεχή απειλή εισβολής και το οικονομικό εμπάργκο, πρό-

βλημα αποτελούν επίσης η κατασκευή φραγμάτων στο κατεχόμενο από την Τουρκία Βόρειο Κουρδιστάν και η μαζική άντληση υπογείων υδάτων για την τουρκική γεωργία. Ως αποτέλεσμα αυτού, έχει σημειωθεί δραματική μείωση της ποσότητας νερού που ρέει από τα βόρεια στους ποταμούς της Ροζάβα, καθώς και σταθερή πτώση της στάθμης των υπόγειων υδάτων. Επιπλέον, είναι κοινή πρακτική του τουρκικού στρατού, εδώ και χρόνια, να προκαλεί πυρκαγιές στα υπάρχοντα δάση και ειδικά στα ελαιόδεντρα στο καντόνι του Αφρίν. Ένας από τους στόχους αυτής της πολιτικής είναι να ρίξει το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων, τόσο οικονομικά όσο και οικολογικά, και να τους αναγκάσει να εγκαταλείψουν τη γη τους.

Οι πολιτικές του συριακού καθεστώτος έχουν οδηγήσει σε μια αυξανόμενη αποξένωση των ανθρώπων της Ροζάβα από τη φύση. Η κοινωνική γνώση και πρακτική της οργανικής γεωργίας, της καλλιέργειας λαχανικών και η γνώση της τοπικής χλωρίδας και πανίδας έχουν χαθεί. Έτσι, σήμερα, η έλλειψη δεξιοτήτων και πρωτοβουλίας των ανθρώπων να οργανώσουν, να καλλιεργήσουν και να αναπτύξουν τη γη τους είναι ένα πρόβλημα, το οποίο πρέπει να επιλύσει η επανάσταση στη Ροζάβα.

Γεωργία και δασοκομία

Μονοκαλλιέργεια και χημική λίπανση

Από την οπτική της μεγιστοποίησης του βραχυπρόθεσμου εισοδήματος, οι μονοκαλλιέργειες εμφανίζονται πιο παραγωγικές και ευκολότερες στην εκμετάλλευση. Ωστόσο, μελέτες σε μακροχρόνιο επίπεδο, δείχνουν ότι οι μονοκαλλιέργειες εξαντλούν το έδαφος καθώς έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη σύνθεση των θρεπτικών ουσιών του. Τα θρεπτικά συστατικά απομακρύνονται από το έδαφος και δεν ανακτώνται με ευερ-

γετικό τρόπο. Επιπλέον, οι μονοκαλλιέργειες οδηγούν σε αυξημένα ποσοστά εμφάνισης παρασίτων και συχνά αποτελούν πρόβλημα για την παροχή νερού λόγω της αποξήρανσης του εδάφους. Επομένως, οι μονοκαλλιέργειες απαιτούν, γενικά, την τεχνητή παροχή νερού όπως και υψηλές ποσότητες λιπασμάτων, οι οποίες συχνά παράγονται με χημικά μέσα. Σε παγκόσμια κλίμακα, η χρήση χημικών λιπασμάτων έχει υποβαθμίσει τα εδάφη στα οποία αυτά χρησιμοποιούνται, με αποτέλεσμα αυτή η μορφή γεωργίας να μπορεί να εφαρμοστεί μόνο για περίπου πενήντα ακόμη φάσεις συγκομιδής. Στη συνέχεια, το έδαφος για την καλλιέργεια τροφίμων θα είναι απλώς άχρηστο. Επομένως, η επιστροφή σε ένα γεωργικό σύστημα με οργανικά λιπάσματα είναι αναπόφευκτη.

Ενάντια στην αυξημένη μόλυνση από έντομα, φυτά και μύκητες τα οποία μειώνουν την απόδοση της παραγωγής, χρησιμοποιούνται χημικά δηλητήρια, τα οποία σε συνδυασμό με τα λιπάσματα, επηρεάζουν σημαντικά την ποιότητα του νερού και του εδάφους. Οι μονοκαλλιέργειες έχουν επίσης αρνητικό αντίκτυπο στην οικολογική ποικιλομορφία, στην ευαίσθητη αλληλεπίδραση της χλωρίδας και της πανίδας. Αυτά τα προβλήματα μπορούν να παρατηρηθούν στη Ροζάβα, και ειδικά στο καντόνι του Τσίζρε, όπου υπάρχει έντονη εστίαση στην καλλιέργεια σιταριού. Η καλλιέργεια αυτή αναπτύσσεται κατά μήκος των τουρκοσυριακών συνόρων σε μια ζώνη πλάτους περίπου δέκα χιλιομέτρων. Στο Αφρίν, η γεωργία επικεντρώνεται σε μονοκαλλιέργειες ελαιόδεντρων, πολιτική που καθοδηγήθηκε από το καθεστώς επί δύο δεκαετίες πριν από την επανάσταση. Οι παλιές δασικές εκτάσεις κόπηκαν για να διευκολύνουν την καλλιέργεια της ελιάς, η οποία επίσης επηρέασε σημαντικά την οικολογική ποικιλομορφία.

Χρήση παρασιτοκτόνων

Η χρήση παρασιτοκτόνων στη Ροζάβα έχει αυξηθεί κατακόρυφα τα τελευταία 20 χρόνια. Εξακολουθούν να εισάγονται από την Τουρκία, την Κίνα ή από το συριακό καθεστώς. Πριν από την επανάσταση της Ροζάβα, οι αγρότες αναγκάζονταν από το συριακό καθεστώς να χρησιμοποιούν παρασιτοκτόνα. Σήμερα, οι επιπτώσεις αυτής της πολιτικής γίνονται ξεκάθαρες. Αν και δεν υπάρχουν επίσημες μελέτες, ασθένειες όπως ο καρκίνος είναι ιδιαίτερα διαδεδομένες στις κατοικημένες κυρίως από Κούρδους περιοχές της Συρίας, δηλαδή στη Ροζάβα. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στην υψηλή χρήση καρκινογόνων παρασιτοκτόνων, τα συστατικά των οποίων, όπως και η σωστή χρήση τους συχνά δεν προσδιορίζονταν. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα παρασιτοκτόνα από την Τουρκία, τα οποία δεν χρησιμοποιούνται πλέον εκεί λόγω επιβλαβών συστατικών, αλλά συνέχισαν να εξάγονται στη Συρία και να χρησιμοποιούνται στη Ροζάβα.

Γεωργικά παράσιτα

Η γεωργία στη Ροζάβα προσβάλλεται από διάφορα παράσιτα, με αποτέλεσμα την υψηλή χρήση παρασιτοκτόνων. Σήμερα, το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το σκαθάρι της πατάτας του Κολοράντο, οι ακρίδες και οι μύκητες. Τα παράσιτα αυτά δεν υπήρχαν αρχικά στην Συρία, αλλά είναι εισαγόμενα. Πιστεύεται ότι η τουρκική κυβέρνηση σκοπίμως προωθεί την εξάπλωση των παρασίτων από τη γεωργική γη της Τουρκίας/Βόρειου Κουρδιστάν στη Ροζάβα, χρησιμοποιώντας χημικές ουσίες που δεν σκοτώνουν τα παράσιτα αλλά τα ωθούν νότια στα κοντινά χωράφια της Ροζάβα.

Βιώσιμη χρήση του νερού και γεωργική ποικιλομορφία σύμφωνα με τις ανάγκες του λαού

Η οργανική γεωργία στη Ροζάβα δεν είναι εφικτή χωρίς να ξεπεραστούν οι μονοκαλλιέργειες και να μειωθεί η κατανάλωση νερού. Για αυτό το λόγο, η Επιτροπή Προστασίας της Γεωργίας έχει λάβει μια σειρά από μέτρα με στόχο τη διαφοροποίηση της γεωργικής χρήσης και την προώθηση της βιώσιμης χρήσης του νερού.

Για να ελεγχθεί η άντληση των υπόγειων υδάτων, όλα τα πηγάδια καταγράφηκαν από την επιτροπή και απαγορεύτηκαν οι περαιτέρω γεωτρήσεις για γεωργική χρήση. Επιπλέον, μόνο το 60% των γεωργικών εκτάσεων είναι δυνατόν να φυτευτεί με καλλιέργειες που απαιτούν άρδευση. Τα μέτρα αυτά έχουν επίσης θετικό αντίκτυπο στην διαφοροποίηση της γεωργίας, καθώς καλλιεργούνται περισσότερες ποικιλίες που δεν απαιτούν πρόσθετη άρδευση. Οι καλλιέργειες αυτές περιλαμβάνουν φακές, ρεβίθια και φασόλια. Η καλλιέργεια των συγκεκριμένων τύπων σπαρτών καταλαμβάνει τώρα το 25% περίπου της γεωργικής έκτασης. Ένα 15% έχει φυτευτεί με λαχανικά και βαμβάκι, τα οποία απαιτούν εντατική άρδευση. Στο μεγαλύτερο κομμάτι, περίπου στο 50% θα συνεχιστεί η σπορά του σιταριού. Το εναπομείναν 10% αφήνεται για έναν χρόνο σε αγρανάπαυση προκειμένου να αναζωογονηθεί. Παρόλο που ακόμη δίνεται μεγάλη έμφαση στην καλλιέργεια του σιταριού, είναι σημαντική η διαφορά σε σχέση με μερικά χρόνια πριν, όταν καλλιέργειες όπως οι φακές και τα φασόλια δεν καταλάμβαναν παραπάνω από το 10% στην περιοχή. Επιπλέον, οι αγρότες ενθαρρύνονται να εναλλάσσουν τις καλλιέργειές τους, έτσι ώστε το έδαφος να μπορεί να ανανεωθεί.

Στο Αφρίν, από την αρχή της επανάστασης, έχουν επίσης προωθηθεί έργα για τη διαφοροποίηση της γεωργίας. Έχουν φυτευτεί μάνγκο, σταφύλια και εσπεριδοειδή, τα οποία ταιριάζουν στο μεσογειακό κλίμα του Αφρίν.

Μια άλλη κρίσιμη αλλαγή στη γεωργία της Ροζάβα είναι ότι η παραγωγή προορίζεται πλέον για τοπική κατανάλωση και όχι για εξαγωγές, τόσο προς άλλα μέρη της Συρίας όσο και προς το εξωτερικό. Για παράδειγμα, η καλλιέργεια βαμβακιού έχει μειωθεί και η καλλιέργεια λαχανικών έχει αυξηθεί. Το καντόνι του Τσίζρε δεν εξάγει πλέον τρόφιμα έξω από τη Ροζάβα, αλλά στέλνει μερικά στα άλλα καντόνια της, όπως το Αφρίν και το Κομπάνι, καθώς και σε περιοχές που χρειάζονται βοήθεια και που έχουν πρόσφατα απελευθερωθεί από το Ισλαμικό Κράτος.

Αγροδασοπονία

Ένα σύστημα διαφορετικών συνδυασμών καλλιεργειών μπορεί, συγχρόνως, να αντιμετωπίσει τα περιβαλλοντικά προβλήματα που προκαλούνται από τη μονοκαλλιέργεια και να αυξήσει τις γεωργικές αποδόσεις. Ένας συνδυασμός καλλιέργειας των αγρών και καλλιεργειών δέντρων είναι εφικτός. Η αγροδασοπονία είναι ο συνδυασμός της γεωργίας και της δασοκομίας. Αυτό μπορεί να μειώσει την οικολογική ζημιά και να επιφέρει σημαντικά επιπλέον έσοδα μέχρι και 30%. Για παράδειγμα, η παράλληλη καλλιέργεια δέντρων λεύκας και σιταριού ή άλλων δημητριακών ασκείται σε υποτροπικά γεωγραφικά πλάτη όπως αυτό της Ροζάβα.

Επιπλέον, η αγροδασοπονία παρέχει κατοικία στα ζώα και μειώνει τη διάβρωση. Οι ρίζες των δέντρων διασφαλίζουν την εισχώρηση του νερού στο έδαφος, βοηθώντας έτσι στη βελτίωση της στάθμης των υπόγειων υδάτων. Ταυτόχρονα, τα δέντρα βοηθούν στη μείωση της ποσότητας λιπασμάτων που είναι απαραίτητη για τα δημητριακά. Το ριζικό σύστημα των δέντρων αντλεί θρεπτικά συστατικά, όπως επίσης και νερό από τα βαθύτερα στρώματα του εδάφους προς τα πάνω. Με την πτώση των φύλλων, αυτά τα θρεπτικά συστατικά επανεισάγονται

στο ανώτερο στρώμα του εδάφους και από εκεί προσλαμβάνονται από τα σπαρτά.

Ακόμα και σε μικρότερα κομμάτια, όπως είναι οι αστικοί κήποι, μπορούν να εγκατασταθούν συστήματα αγροδασοπονίας. Επίπεδα βλάστησης διαφορετικού ύψους εξασφαλίζουν τη βέλτιστη λήψη φωτός και έτσι επιτρέπουν την αύξηση των αποδόσεων της σοδειάς σε σχετικά μικρό χώρο. Μέσω μιας ευφυούς επιλογής συνεργαζόμενων φυτικών ομάδων, μπορούν να δημιουργηθούν δασικοί κήποι. Η οικολογική ποικιλομορφία εξασφαλίζει επίσης ευελιξία και σταθερότητα.

Αστική γεωργία: αυτονομία και διατροφική ασφάλεια σε αστικές περιοχές

Η αστική γεωργία θα μπορούσε να βοηθήσει στην αποκέντρωση του αγροτικού συστήματος της Ροζάβα, για παράδειγμα μέσω της φύτευσης εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εγκαταστάσεων στις πόλεις ή κήπων σε ταράτσες κτιρίων. Οι ανάγκες της πόλης σε φρούτα και λαχανικά, καθώς και η ανάγκη να απομακρύνονται τα αστικά οργανικά απόβλητα, μπορούν να καλυφθούν με αυτόν τον τρόπο. Η αποκέντρωση μέρους της παραγωγής τροφίμων σε νοικοκυριά και κοινότητες σε αστικές περιοχές αυξάνει επίσης την αυτονομία τους και παρέχει αυξημένη διατροφική ασφάλεια. Ένα καλό παράδειγμα είναι η πρωτεύουσα της Κούβας, η Αβάνα, όπου το 90% περίπου των φρούτων και των λαχανικών που καταναλώνονται καλλιεργούνται μέσα στην ίδια την πόλη. Οι αστικές γεωργικές περιοχές μικρής κλίμακας χρησιμοποιούν ως λίπασμα τα οργανικά οικιακά απορρίμματα.

Φυσικοί Δρυμοί και αναδάσωση - Βελτιώνοντας την ποιότητα των υδάτων και διατηρώντας τη βιοποικιλότητα

Η δημιουργία και διατήρηση προστατευμένων βιότοπων και καταφυγίων άγριας ζωής αποτελεί μία από τις κεντρικές δραστηριότητες της Επιτροπής Προστασίας της Φύσης. Στο καντόνι του Τσίζρε, έχουν ήδη δημιουργηθεί δύο προστατευόμενες περιοχές, η Hayaka γύρω από την λίμνη Sefan και η MizgeftaNu. Η γεωργία, το κυνήγι και η αλιεία απαγορεύονται στους προστατευμένους βιότοπους οι οποίοι συμβάλλουν πλέον στη βελτίωση της ποιότητας του πόσιμου νερού και στην προστασία των διαφόρων ειδών ζώων και φυτών. Ένα σημαντικό έργο στα καταφύγια άγριας ζωής αλλά και πέρα από αυτά, είναι η αναδάσωση, τόσο στις αγροτικές όσο και στις αστικές περιοχές. Το 2016 και το 2017 η Επιτροπή για τους Φυσικούς Δρυμούς φύτεψε περίπου 8.000 δέντρα στα προστατευμένα πάρκα της Hayaya και της MizgeftaNu αλλά και στις πόλεις Cilaxa και Heseke. Ειδικά στον Φυσικό Δρυμό Hayaya σχεδιάζεται για τα επόμενα χρόνια αναδάσωση με 100.000 δένδρα.

Λειψυδρία, μόλυνση των υδάτων και πιθανές λύσεις

Ανεπάρκεια νερού στη Ροζάβα

Η παροχή πόσιμου νερού στις πόλεις και τα χωριά προέρχεται κυρίως από φυσικές πηγές και λίμνες. Στο καντόνι του Τσίζρε, η λίμνη Sefan προμηθεύει τις πόλεις Derik και Qamislo.

Η επαρκής παροχή νερού για οικιακή και γεωργική χρήση είναι ένα από τα κεντρικά προβλήματα στη Ροζάβα και έχει διάφορες αιτίες. Αφενός, η αλλαγή του κλίματος έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των βροχοπτώσεων, αλλά και τη μείωση της διάρκειας της εποχής των βροχών. Από τη δεκαετία του 1990, οι βροχοπτώσεις στην περιοχή του Τσίζρε έχουν μειωθεί κατά περίπου 10% ως 15%. Αφετέρου, η

πολιτική της Τουρκίας όσον αφορά τα ύδατα, που ήδη περιγράφηκε, περιορίζει αυστηρά τη ροή των υδάτων στους κύριους ποταμούς (όπως ο Ευφράτης και ο Χάμπουρ) στη Ροζάβα. Επιπλέον, έχουν σκαφτεί πολλά νέα πηγάδια στην Τουρκία/Βόρειο Κουρδιστάν. Λόγω αυτής της υπερβολικής χρήσης νερού, τόσο στην Τουρκία όσο και στη Ροζάβα, το επίπεδο των υπόγειων υδάτων έχει μειωθεί σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες. Περισσότερα από 30.000 πηγάδια χρησιμοποιούνται μόνο στο καντόνι του Τσίζρε, και, παρά την προσπάθεια καταγραφής τους, πιστεύεται ότι ο αριθμός αυτός θα αυξηθεί.

Μόλις μέχρι πριν από λίγα χρόνια, τα υπόγεια ύδατα μπορούσαν να αντληθούν από ένα μέσο βάθος 100 μέτρων, τώρα όμως το βάθος αυτό έχει αυξηθεί στα 150 περίπου μέτρα. Η ανεπάρκεια των υπόγειων και των ποτάμιων υδάτων έχει επιδεινωθεί από την έντονα αρδευόμενη γεωργία, οι επιπτώσεις της οποίας δεν είναι αμελητέες. Ως αποτέλεσμα, τα ποτάμια της Ροζάβα παρουσιάζουν χαμηλή στάθμη υδάτων, γεγονός που συνέβαλε στην εξαφάνιση δασικών περιοχών κατά μήκος των οχθών.

Τα εγκλήματα του Ισλαμικού Κράτους έχουν επίσης επιδεινώσει το πρόβλημα της λειψυδρίας. Καθώς απωθούνταν, τα στρατεύματα του Ισλαμικού Κράτους μπλόκαραν πηγές και πηγάδια. Αυτή ήταν μια σκόπιμη εκδικητική πολιτική του Ισλαμικού Κράτους προκειμένου να βλάψει τον πληθυσμό και τη γεωργία, ακόμη και κατά την ήττα του.

Η κατάσταση του ποταμού Χαμπούρ, ο οποίος αποτελούσε την κύρια παροχή νερού για τις πόλεις TilAbiyad (GireSpi) και Heseke, καθώς και για τη γεωργία στην γύρω περιοχή, αποτελεί ένα καλό παράδειγμα διαφόρων συγκλινόντων προβλημάτων. Η Τουρκία σχεδόν σταμάτησε τη ροή του ποταμού, το Ισλαμικό Κράτος έκλεισε άλλες πηγές εισροής και τα τοπικά απόβλητα έχουν μολύνει σε μεγάλο βαθμό το νερό.

Μόλυνση των υδάτων και πιθανές εναλλακτικές λύσεις

Πολλά υδατολύματα στη Ροζάβα καταλήγουν σε ποτάμια, απ' όπου αντλείται νερό για γεωργική άρδευση. Η απόρριψη λυμάτων στα ποτάμια είναι επίσης κοινή πρακτική στο Βόρειο Κουρδιστάν. Για παράδειγμα, η πόλη Niseybin, η οποία έχει πληθυσμό 100.000 κατοίκων, ρίχνει τα ακατέργαστα απόβλητά της στον ποταμό ChaxChax, ο οποίος στην συνέχεια διέρχεται από την πόλη Qamislo. Η ανεξέλεγκτη ρίψη των λυμάτων στα ποτάμια και η μετέπειτα χρήση τους στη γεωργία είναι συχνά αιτία ασθενειών και επηρεάζει τα οικολογικά συστήματα των ποταμών. Ωστόσο, εάν γινόταν σωστή διαχείριση των λυμάτων, τα ύδατα θα μπορούσαν να είναι ασφαλή για γεωργική χρήση. Ο έγκαιρος διαχωρισμός των ημιακάθαρτων λυμάτων (graywater), όπως απόβλητα από νεροχύτες, ντους κ.τ.λ., και των βοθρολυμάτων (blackwater) καθιστά αυτή τη διαδικασία πολύ πιο απλή. Ιδιαίτερα τα ημιακάθαρτα υδατολύματα, τα οποία περιέχουν σαπούνι και οργανικά απόβλητα, μπορούν να προσθέσουν θρεπτικά συστατικά. Περιέχουν για παράδειγμα ένα μεγάλο ποσοστό φωσφόρου το οποίο είναι πολύ ευεργετικό για την ανάπτυξη των φυτών. Με περαιτέρω φιλτράρισμα διευκολύνεται η περαιτέρω χρήση, για παράδειγμα, στην άρδευση των φυτών.

Η χρήση των ημιακάθαρτων υδατολυμάτων είναι ιδιαίτερης σημασίας για τη Ροζάβα, καθώς η επαρκής παροχή νερού αποτελεί πρόβλημα σε πολλές περιοχές, και η εξάρτηση από την πολιτική του τουρκικού κράτους καθιστά δύσκολη την προμήθειά του. Ταυτόχρονα, η χρήση των ημιακάθαρτων λυμάτων στη γεωργία μπορεί να αυξήσει την παραγωγή. Το απαιτούμενο επίπεδο επεξεργασίας των ημιακάθαρτων λυμάτων πριν από την περαιτέρω χρήση τους καθορίζεται με βάση την προγραμματισμένη τους χρήση. Για παράδειγμα, είναι δυνατή η χρήση ημιακάθαρτων λυμάτων για πότισμα δέντρων μετά από φιλ-

τράρισμα με αραιό κόσκινο. Με πιο εντατικό φιλτράρισμα, μέσω άμμου ή παρόμοιου υλικού, τα ημιακάθαρτα λύματα θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν και για την άρδευση καλλιεργειών.

Ιδιαίτερα σε χώρες με μεγάλη λειψυδρία, η χρήση των ημιακάθαρτων λυμάτων γίνεται όλο και πιο σημαντική. Για παράδειγμα, σε μέρη της Αυστραλίας, ο διαχωρισμός τους απαιτείται πλέον από τον νόμο. Η επαναχρησιμοποίηση των ημιακάθαρτων λυμάτων όχι μόνο μειώνει τη συνολική κατανάλωση νερού, αλλά συμβάλλει και στη μείωση της ρύπανσης του εδάφους και των υδάτινων οδών.

Η χρήση βοθρολυμάτων ως λίπασμα

Τα ανθρώπινα απόβλητα (ειδικά τα ούρα) είναι η μεγαλύτερη πηγή θρεπτικών ουσιών από οργανικά απόβλητα που είναι διαθέσιμα στη γεωργία. Το Ινστιτούτο Περιβάλλοντος της Στοκχόλμης εκτιμά ότι τα οργανικά απόβλητα ενός ατόμου θα αρκούσαν για την καλλιέργεια 230 κιλών σιτηρών ετησίως. Τα ούρα είναι πλουσιότερα σε θρεπτικά συστατικά (κυρίως σε άζωτο) και πιο πολυχρηστικά, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε κάθε είδους καλλιέργεια. Τα περιττώματα περιέχουν επίσης πολλά θρεπτικά συστατικά και είναι εξαιρετικά για τη βελτίωση των εδαφών. Ωστόσο, χωρίς μια μακρά περίοδο κομποστοποίησης, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για τη λίπανση δέντρων και θάμνων ή δημητριακών ζωοτροφής Μετά την κομποστοποίηση για τουλάχιστον έναν χρόνο μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν με ασφάλεια για τη λίπανση καλλιεργειών που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση.

Η γεωργική χρήση των περιττωμάτων εμποδίζει την είσοδό τους στο νερό, κάτι που είναι αναπόφευκτο με τα περισσότερα συμβατικά συστήματα αποχέτευσης και αποτελεί σημαντική αιτία ρύπανσης και ασθενειών. Όταν τα στερεά απόβλητα αναμειχθούν με νερό ή ούρα,

τα βοθρολύματα που προκύπτουν είναι πιο δύσκολα στη διαχείριση. Η επεξεργασία στα περισσότερα συστήματα αποχέτευσης επικεντρώνεται μόνο στον επαναδιαχωρισμό στερεών και υγρών υλικών.

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα παγκοσμίως όπου τα ανθρώπινα απόβλητα χρησιμοποιούνται ως λίπασμα για καλλιέργειες. Σύμφωνα με έρευνα του Αγροτικού Πανεπιστημίου Νότιας Κίνας, τα οργανικά λιπάσματα αποτελούσαν την κύρια πηγή λιπασμάτων στην Κίνα μέχρι την δεκαετία του 1980, με περίπου 30% των λιπασμάτων που χρησιμοποιούνται στη χώρα ακόμα και σήμερα να προέρχονται από ανθρώπινα απόβλητα. Τα προβλήματα ρύπανσης που συνδέονται τόσο με την μόλυνση από χημικά λιπάσματα, όσο και η έρευνα για την εύρεση εναλλακτικών λύσεων στην επακόλουθη αύξηση των λυμάτων, οδήγησαν τις αρχές στο να στραφούν μακριά από τα χημικά λιπάσματα και να επιστρέψουν σε οργανικές λύσεις στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Η συλλογή ούρων προμηθεύει με λίπασμα την αστική γεωργία σε ολόκληρη την Κίνα και πολλά αστικά λύματα μεταφέρονται σε γεωργικές περιοχές με αγωγούς ή βυτία. Στην πόλη Dongsheng τα νέα διαμερίσματα διαθέτουν ξηρά αποχωρητήρια (αποχωρητήρια άνευ ροής υδάτων) τα οποία διαχωρίζουν τα ούρα. Τα περιττώματα τοποθετούνται σε κάδους και χρησιμοποιούνται ως κομπόστ, ενώ τα ούρα αποθηκεύονται σε δεξαμενές και χρησιμοποιούνται κατευθείαν ως λίπασμα.

Στη Σουηδία, διεξάγεται συστηματική έρευνα πάνω στην οικολογική αποκομιδή απορριμμάτων και διάφορα συστήματα έχουν ήδη εφαρμοστεί. Από το 2002, η σουηδική κοινότητα Tanum (με πληθυσμό περίπου 36.000 κατοίκων) εφαρμόζει μια οικολογική υγειονομική πολιτική η οποία προωθεί τη χρήση ξηρών αποχωρητηρίων και διαχωρισμού των ούρων. Τα ούρα αποθηκεύονται σε δεξαμενές και στη συνέχεια παραδίδονται από βυτιοφόρα σε τοπικούς αγρότες, μαζί με βοθρο-

λύματα από σηπτικές δεξαμενές. Η κοινότητα Trosa (με 11.000 κατοίκους) κοντά στην Στοκχόλμη αποθηκεύει τα βοθρολύματα για έξι μήνες και στη συνέχεια τα διανέμει σε αγροκτήματα έξω από την πόλη όπου χρησιμοποιούνται ως λίπασμα.

Παραγωγή ενέργειας ανάμεσα στις ανανεώσιμες πηγές και τα ορυκτά καύσιμα

Εξόρυξη και επεξεργασία πετρελαίου

Τα περισσότερα κοιτάσματα πετρελαίου της Συρίας βρίσκονται στη Ροζάβα, και κυρίως στο καντόνι του Τσίζρε. Δεδομένου ότι η πολιτική του καθεστώτος ήταν να τοποθετήσει όλες τις μεταποιητικές βιομηχανίες στις μητροπόλεις της Συρίας, η επεξεργασία του αργού πετρελαίου σε καύσιμο δεν πραγματοποιούνταν στη Ροζάβα αλλά στα βιομηχανικά κέντρα του καθεστώτος. Με την επανάσταση, ξεκίνησε η διύλιση του πετρελαίου της Ροζάβα. Οι τομείς που εξαρτώνται περισσότερο από τα καύσιμα είναι οι εφεδρικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής (από μικρές γεννήτριες) και οι μεταφορές. Τον χειμώνα χρησιμοποιείται επίσης το πετρέλαιο ντίζελ για τις ανάγκες οικιακής θέρμανσης.

Σήμερα, περίπου το 5% του συνολικού πετρελαίου που παράγεται στη Μέση Ανατολή προέρχεται από τα κοιτάσματα της Ροζάβα. Ωστόσο, λόγω της έλλειψης ανταλλακτικών και λόγω του εμπάργκο αυτή η παραγωγή βρίσκεται σε πολύ χαμηλό τεχνικό επίπεδο. Δεδομένου ότι η τρέχουσα ζήτηση υπερβαίνει τις δυνατότητες των υφιστάμενων διυλιστηρίων, η επεξεργασία μεγάλου μέρους του αργού πετρελαίου γίνεται μόνο σε πολύ βασικό επίπεδο. Αυτό ενισχύει τον αρνητικό αντίκτυπο της ήδη βαριά ρυπογόνας πετρελαιοβιομηχανίας. Έτσι, η παραγωγή και οι μεταφορές συνδέονται με τη ρύπανση του περιβάλλοντος, του εδάφους, του νερού και του αέρα. Αυτή η ζημιά είναι ιδιαίτερα ορατή

στις μικρές λίμνες που δημιουργούνται από την εξόρυξη και την επεξεργασία του πετρελαίου. Επί του παρόντος, δεν υπάρχουν τεχνικά ή οικονομικά εφικτοί μέθοδοι για την αποφυγή αυτού του οικολογικού βάρους στη Ροζάβα.

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στη Ροζάβα βασίζεται σε τρεις πηγές: στους υδροηλεκτρικούς σταθμούς, στο φυσικό αέριο και στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος που στηρίζεται στις ηλεκτρικές γεννήτριες που λειτουργούν σε κοινοτικό επίπεδο. Η συνολική παραγωγή από σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κατανέμεται κατά προσέγγιση σε 70% υδροηλεκτρική και 25% από φυσικό αέριο (το παραπροϊόν της εξόρυξης πετρελαίου), αν και οι τιμές κυμαίνονται. Τα περισσότερα μέρη στη Ροζάβα δεν έχουν επαρκή παροχή ρεύματος. Σε πόλεις όπως το Derik, υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα μόνο για 6 ώρες ημερησίως, ενώ σε άλλες πόλεις, όπως το Κομπάνι, για δώδεκα. Παρά την πρόσθετη παροχή ενέργειας από τις ίδιες τις κομμούνες, μία μόνιμη και πανεθνική παροχή επί του παρόντος δεν είναι εφικτή.

Οι βασικοί πυλώνες της ηλεκτρικής παραγωγής στη Ροζάβα είναι οι υδροηλεκτρικοί σταθμοί, οι οποίοι λειτουργούν στα φράγματα Tischrin και Tabqa επί του Ευφράτη. Το ηλεκτρικό ρεύμα μεταφέρεται στις πόλεις διάμεσου μεγάλων γραμμών ηλεκτρικής ενέργειας. Θεωρητικά, μία πλήρης ηλεκτρική κάλυψη θα ήταν εφικτή για τη Ροζάβα από τους υπαρκτούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς αν βρίσκονταν σε πλήρη λειτουργία, αλλά αυτό δεν είναι εφικτό για δύο λόγους.

Πρώτον, υπάρχει έλλειψη σε ανταλλακτικά που είναι απαραίτητα για την επισκευή των σταθμών. Ο πόλεμος στη Σύρια, ο οποίος μαίνεται για περίπου 7 χρόνια, έχει επηρεάσει σοβαρά το σύστημα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Οι καταστροφές στην υποδομή, στα ηλεκτρικά

καλώδια και στους υποσταθμούς ακόμη εμποδίζουν την πλήρη ηλεκτροδότηση σε πολλές περιοχές της Ροζάβα. Η ανακατασκευή τους είναι μια δύσκολη επιχείρηση αν λάβει κάνεις υπόψη το οικονομικό εμπάργκο και την έλλειψη οικονομικών πόρων.

Δεύτερον, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας εξαρτάται κυρίως από την πολιτική για τα ύδατα που ακολουθεί το κράτος της Τουρκίας, καθότι οι κύριοι ποταμοί έχουν τις πήγες τους στην Τουρκία, η οποία και ελέγχει τη ροή τους. Τα τελευταία χρόνια, η κυβέρνηση της Τουρκίας, με σκοπό να διευρύνει τη γεωπολιτική της δύναμη, προώθησε ολοένα και περισσότερο την κατασκευή φραγμάτων που είχαν αποφασιστικό αντίκτυπο στην παροχή νερού στην Συρία. Παρά τις συμφωνίες ανάμεσα στη συριακή και την τουρκική κυβέρνηση για τη διοχέτευση προκαθορισμένων ποσοτήτων νερού, η Τουρκία χρησιμοποιεί τον έλεγχο του νερού για να επηρεάσει τις πολιτικές εξελίξεις στη Συρία. Από τότε που οι δημοκρατικές δυνάμεις στην βόρεια Συρία (που στηρίζονται από τις πολιτικές δομές του κουρδικού απελευθερωτικού κινήματος) κατάφεραν να βάλουν σε εφαρμογή το σύστημα της δημοκρατικής αυτοκυβέρνησης, η πολιτική της τουρκικής κυβέρνησης έχει γίνει ακόμη πιο περιοριστική.

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και την υγεία από τη χρήση ορυκτών καυσίμων για θέρμανση και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, και η άμεση εξάρτηση από τις πολιτικές ενέργειας του τουρκικού κράτους για τους υδροηλεκτρικούς σταθμούς, υπογραμμίζουν τα πλεονεκτήματα ενός αποκεντρωμένου και οικολογικού προσανατολισμού στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Η γεωγραφική θέση της Ρόζαβα και οι κλιματικές συνθήκες της περιοχής κάνουν κατάλληλη τη χρήση διαφόρων μορφών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ανανεώσιμες πήγες ενέργειας και οικολογική δόμηση

Φθηνά και απλά συστήματα θέρμανσης του νερού με ηλιακούς θερμοσίφωνες στις στέγες, παραγωγή ενέργειας από τον ήλιο με χρήση της φωτοβολταϊκής τεχνολογίας, αιολική ενέργεια κ.τ.λ. θα μπορούσαν να είναι τα πρώτα βήματα προς ένα αποκεντρωμένο ενεργειακό σύστημα. Αυτό θα μειώσει την εξάρτηση των ανθρώπων από το κεντρικό σύστημα ηλεκτροδότησης και τα ορυκτά καύσιμα.

Η εξοικονόμηση ενέργειας κατέχει επίσης ένα σημαντικό ρόλο σε μια ευσυνείδητη και πιο οικολογική χρήση της ενέργειας. Όσο λιγότερη ενέργεια καταναλώνεται τόσο λιγότερη ενέργεια πρέπει να παράγεται. Ο τρόπος με τον οποίο δομούνται τα κτίρια παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην εξοικονόμηση ενέργειας. Στη Ροζάβα αρκετά μικρότερα κτίρια είναι κατασκευασμένα από πηλό, ξύλο και πέτρα, τα οποία σε σύγκριση με τα καθιερωμένα δομικά υλικά όπως το μπετόν, ο χάλυβας και το τσιμέντο, κατά της διάρκεια της δόμησης ρυπαίνουν λιγότερο και καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια. Επιπλέον, αυτή η οικολογική δόμηση είναι οικονομικότερη κατά το ένα τρίτο της συμβατικής.

Τα σπίτια που δομούνται με αυτόν τον τρόπο είναι πιο εύκολο να δροσιστούν το καλοκαίρι και να θερμανθούν τον χειμώνα, μειώνοντας έτσι τις ενεργειακές απώλειες και το κόστος των καυσίμων.

Διαχείριση απορριμμάτων, ανακύκλωση και κομποστοποίηση

Ανακύκλωση

Τα τελευταία χρόνια, μια λειτουργική διαχείριση απορριμμάτων έχει στηθεί στις περισσότερες πόλεις της Ρόζαβα. Τα απορρίμματα μαζεύονται από μεμονωμένα νοικοκυριά ή από τη γειτονιά σε κοντινούς χώρους υγειονομικής ταφής και καίγονται εκεί. Στη Ροζάβα δεν υπάρχει δημοτική διαλογή απορριμμάτων ή ανακύκλωση. Ως αποτέλεσμα, η ποιότητα

του νερού και του εδάφους έχει υποβαθμιστεί σημαντικά, οδηγώντας σε προβλήματα υγείας (ιδιαιτέρως στα παιδιά). Τα σωματίδια που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της αποτέφρωσης των απορριμμάτων εξαπλώνονται με τον αέρα και μολύνουν το χώμα και το νερό, αλλά και τη αγροτική γη, απ' όπου και εισχωρούν στην τροφική αλυσίδα.

Η ανακύκλωση είναι μια εναλλακτική λύση σε αυτού του τύπου την διαχείριση απορριμμάτων. Συγκεκριμένα σχέδια μελετούνται από σώματα της αυτο-κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου ενός εργοστάσιου ανακύκλωσης χαρτιού. Αυτό θα περιλαμβάνει τον διαχωρισμό των χάρτινων απορριμμάτων από τα άλλα είδη απορριμμάτων σε επίπεδο νοικοκυριού, τα οποία θα χρησιμοποιούνται πάλι για την κατασκευή χαρτιού. Η άξια αυτού του σχεδίου, υπολογίζεται περίπου στα 70 εκατομμύρια δολάρια και βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο εξαιτίας της έλλειψης χρηματοδότησης.

Ωστόσο, υπάρχουν πολύ πιο εύκολοι και φθηνοί τρόποι ανακύκλωσης. Η ανακύκλωση του σκληρού πλαστικού, για παράδειγμα, δεν είναι περίπλοκη και μπορεί να γίνει με άπλα μηχανήματα. Αυτό καθιστά δυνατές μικρής κλίμακας αποκεντρωμένες μορφές ανακύκλωσης που ήδη χρησιμοποιούνται σε πολλά μέρη του πλανήτη.

Κομποστοποίηση: οργανικό λίπασμα για αγροτική και αστική γεωργία

Η χρήση των οργανικών απορριμμάτων παίζει σημαντικό ρόλο σε μια οικολογική κοινωνία. Στη Ροζάβα χρησιμοποιείται ήδη στη γεωργία η ζωική κοπριά. Ωστόσο, αυτή η χρήση θα μπορούσε να επεκταθεί. Τα χημικά λιπάσματα που χρησιμοποιούνται κοστίζουν στη Ροζάβα 35 εκατομμύρια δολάρια κάθε χρόνο. Επειδή όλα αυτά τα χημικά λιπάσματα πρέπει να εισαχθούν, αυτό προκαλεί σοβαρή εξάρτηση από τα καθεστώτα της περιοχής. Μια αποτελεσματικότερη ανακύκλωση

των οργανικών απορριμμάτων θα εξάλειφε την ανάγκη για εισαγωγή χημικών λιπασμάτων, θα αύξανε την αγροτική παραγωγή και την αυτονομία στην γεωργία. Από μια παγκόσμια οπτική, η μετάβαση από τα χημικά λιπάσματα στα οργανικά θα πρέπει να γίνει όσο το δυνατόν γρηγορότερα: χωρίς θεμελιώδεις αλλαγές, η υπάρχουσα μορφή γεωργίας μπορεί, όπως προαναφέραμε, να ασκηθεί μόνο για τις επόμενες πενήντα φάσεις της συγκομιδής.

Η κομποστοποίηση απαιτεί τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την αποσύνθεση των οργανικών αποβλήτων σε χούμο, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη γεωργία και στη δασοκομία. Επιπλέον, με το θρεπτικό του περιεχόμενο, το κομπόστ αυξάνει τη γονιμότητα του εδάφους αναβαθμίζοντας τη δομή του χώματος, (βελτιώνοντας την κινητικότητα του αέρα, του νερού και των θρεπτικών συστατικών μέσα στο χώμα), προσθέτοντας ωφέλιμα μικρόβια και αυξάνοντας τη διαθεσιμότητα των θρεπτικών ουσιών. Η χρήση των οργανικών απορριμμάτων στη γεωργία είναι μια συνήθης πρακτική σε πολλές χώρες και με απλές προφυλάξεις μπορούν να μειωθούν οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι για την υγεία. Η χρήση της στη γεωργία και τη δασοκομία εξοικονομεί χρήματα, αποτρέπει τη διάβρωση του εδάφους και μειώνει τη μόλυνση. Επιπρόσθετα, η κομποστοποίηση είναι μια πρακτική στρατηγικής σημασίας για μια κοινωνία της οποίας η πρόσβαση στα χημικά λιπάσματα μπορεί εύκολα να περικοπεί από κυβερνήσεις και εταιρίες.

Περίπου τα μισά από τα οικιακά απόβλητα είναι οργανικά. Κατά μέσο όρο, κάθε άνθρωπος παράγει την ήμερα μισό κιλό απόβλητα τα οποία μπορούν να κομποστοποιηθούν. Μετά από τις φυσικές διεργασίες της κομποστοποίησης αυτό το ποσό μειώνεται στα 50 γραμμάρια έτοιμου κομπόστ. Μικρής κλίμακας κομποστοποίηση σε μεμονωμένα νοικοκυριά είναι ευκολότερη σε αγροτικές περιοχές άλλα είναι επίσης

εφικτή και στις πόλεις. Αυτό είναι ακριβώς το ζητούμενο όταν γίνεται σε συνδυασμό με την αστική γεωργία, όπως στην Κούβα, όπου ένα σημαντικό μέρος της παραγωγής τροφής γίνεται στις πόλεις. Εκτός από τα αστικά εγχειρήματα, η ανάπτυξη εγκαταστάσεων κομποστοποίησης για τη γεωργία της υπαίθρου είναι επίσης εφικτή. Αυτό είναι κοινή πρακτική στις δυτικές χώρες, όπου τα οικιακά οργανικά απόβλητα συλλέγονται και μετατρέπονται σε γεωργικά λιπάσματα. Για μια πόλη με το μέγεθος της Derik (με πληθυσμό περίπου 40.000 ανθρώπων), αυτό θα σήμαινε την ημερησία αποκομιδή 20 τόνων οργανικών απόβλητων και την καθημερινή παραγωγή 2 τόνων ολοκληρωμένου κομπόστ.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι συστημάτων κομποστόποιησης, όπως απλοί σωροί με κομπόστ ή δοχεία κομποστοποίησης. Με την προϋπόθεση ότι ορισμένες συνθήκες (όπως η θερμοκρασία και η υγρασία) ελέγχονται τακτικά και προσαρμόζονται όποτε χρειαστεί, το κομπόστ θα αποσυντεθεί μέχρι να είναι έτοιμο για χρήση.

Κυκλοφοριακό και ατμοσφαιρική ρύπανση

Η μεγαλύτερη κατανάλωση πετρελαίου και βενζίνης στη Ροζάβα γίνεται για τη μετακίνηση, η οποία είναι και η κύρια πηγή ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ειδικά στις μεγαλύτερες πόλεις. Η διεύρυνση της δημόσιας συγκοινωνίας είναι ένας τρόπος να μειωθούν οι επιπτώσεις αυτής της χρήσης.

Επιπλέον, η ποιότητα του αστικού αέρα μπορεί να βελτιωθεί με τη φύτευση δέντρων. Γι’ αυτό, κεντρική στρατηγική των δήμων, σε συνεργασία με τις υπεύθυνες επιτροπές για την οικολογία, είναι η φύτευση περισσοτέρων δέντρων στις αστικές περιοχές και η διατήρηση των υφιστάμενων. Στα τρέχοντα έργα περιλαμβάνεται η δενδροφύτευση ενός από τους μεγαλύτερους δρόμους στην πόλη Qamishli, η οποία θα κοστίσει 60.000 δολάρια. Στην πόλη Tabqa, η όποια απελευθερώ-

θηκε από τα δεσμά του Ισλαμικού Κράτους το καλοκαίρι του 2017, μια καμπάνια θα ξεκινήσει αυτή τη χρονιά για να αντικατασταθούν τα αστικά δέντρα, το 75% των οποίων είτε στέγνωσε είτε καταστράφηκε τελείως. Αυτή η καταστροφή των δέντρων προέρχεται από τις αποτυχημένες πρακτικές της διοίκησης της πόλης υπό το συριακό καθεστώς. Ο πόλεμος μέσα στις πόλεις είχε επίσης αντίκτυπο στον αριθμό των δέντρων σε δημοτικό επίπεδο. Εξαιτίας του κλίματος και της έλλειψης νερού, η αναδάσωση είναι μια διαδικασία σκληρής δουλειάς που απαιτεί πολλούς πόρους.

Έργα όπως αυτά παρέχουν καλύτερη ποιότητα αστικού αέρα καθώς και σκιά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (όταν οι θερμοκρασίες ξεπερνούν τους 50 βαθμούς) και δημιουργούν χώρους για να ζήσουν τα πουλιά, αναβαθμίζοντας την ποιότητα της ζωής γενικότερα. Βασισμένες στην οικολογική εργασία της αυτο-κυβέρνησης, οι κομμούνες και οι πληθυσμοί τους στο καντόνι του Τσίζρε ρωτούνται για τις ιδιαίτερες ανάγκες τους σε δέντρα. Με βάση αυτές τις πληροφορίες, περισσότερα δέντρα θα φυτευτούν στις κοινότητές τους.

Επιπτώσεις του πολέμου

Οι επιπτώσεις του πολέμου στην οικολογική κατάσταση της Ροζάβα είναι σημαντικές, ειδικά η μόλυνση του χώματος και του νερού από τα πυρομαχικά. Η χρήση βλημάτων απεμπλουτισμένου ουράνιου από τη Συμμαχία προκαλεί έντονα προβλήματα υγείας, καθώς τα υπολείμματά τους μολύνουν το χώμα και το νερό. Τα πυρομαχικά των όλμων, οι πύραυλοι και άλλα εκρηκτικά όπλα περιλαμβάνουν βαρέα μέταλλα και TNT, τα οποία είναι καρκινογόνα. Όταν αυτά τα όπλα χρησιμοποιούνταν σε αστικές περιοχές, όπως για παράδειγμα στο Κομπάνι και στο Heseke, οι ουσίες αυτές αναμειγνυόταν με τη σκόνη από τα κατεστραμμένα κτίρια και εισέρχονταν στα πνευμόνια, στο νερό και στην

αγροτική γη. Από εκεί καταλήγουν στο φαγητό. Οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις παραμένουν ακόμη άγνωστες.

Μια από τις τακτικές του Ισλαμικού Κράτους για να προστατεύσει την επικράτειά του από τις αεροπορικές επιδρομές ήταν να ανάβει μεγάλες φωτιές με πυκνό καπνό. Αυτό επιτυγχανόταν με το κάψιμο μεγάλων ποσοτήτων πετρελαίου, μαζί με άλλα υλικά όπως είναι τα πλαστικά, τα οποία μόλυναν σε μεγάλο βαθμό τον αέρα, το έδαφος και το νερό.

Περαιτέρω μόλυνση του αέρα, του νερού και του εδάφους προκλήθηκε από την καταστροφή βιομηχανικών εγκαταστάσεων, που απελευθέρωσαν τοξικά αέρια και χημικά. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της μη κυβερνητικής οργάνωσης PAX, αυτό το περιβαλλοντικό φορτίο θα επιφέρει μακροπρόθεσμα προβλήματα στην υγεία. Μένει να φανεί ποιες επιπτώσεις θα έχει αυτό στην περιοχή της Ροζάβα.

Ροζάβα - μια δημοκρατική οικολογική κοινωνία υπό κατασκευή

Τοπική αυτάρκεια και συνεταιρισμοί: «να συλλογικοποιήσουμε τη γη, το νερό, την ενέργεια» (Α. Οτσαλάν)

Οι σχέσεις μεταξύ παραγωγής και χρήσης, πόλης και επαρχίας, κέντρου και περιφέρειας πρέπει να επανεξεταστούν και να επανασχεδιαστούν προκειμένου να χτιστεί μια οικολογική κοινωνία. Σ' αυτήν την κοινωνία πρέπει να αναζητηθεί ένας συνεργατικός, οικολογικός και αποκεντρωμένος τρόπος παραγωγής. Όλα τα πλεονεκτήματα, όπως για παράδειγμα οι φυσικοί πόροι, πρέπει να κοινωνικοποιηθούν και η οικονομία να εκδημοκρατιστεί. Είναι κρίσιμο, η παραγωγή να αποφασίζεται στη βάση ενός δημοκρατικού γόνιμου διαλόγου και να στηριχτεί στις δυνατότητες ενός ακέραιου, ισορροπημένου οικολογικού συστήματος και στις δυνατότητες των ίδιων των ανθρώπων.

Οι κομμούνες βασίζονται στη συλλογική αυτάρκεια. Αυτό εξαλείφει τον διαχωρισμό ανάμεσα στους τόπους παραγωγής και κατανάλωσης, μειώνει τα μακρινά δρομολόγια και εγγυάται στους ανθρώπους ασφαλή εφοδιασμό. Επίσης με αυτόν τον τρόπο διαφυλάσσεται στην κοινωνία η γνώση πάνω στη γεωργία, την επεξεργασία και τη συγκομιδή.

Σε αντίθεση με το καπιταλιστικό μοντέλο παραγωγής, οι συνεταιρισμοί μπορούν να παράγουν σύμφωνα με τις ανάγκες των ανθρώπων, αφού δεν υπόκεινται στη λογική της συνεχούς ανάπτυξης και μεγιστοποίησης του κέρδους. Έχουν επίσης τη δυνατότητα να λάβουν υπόψιν τους τις μακροπρόθεσμες συνέπειες για το περιβάλλον και να σχεδιάσουν την παραγωγή τους με αυτόν τον γνώμονα. Μέσω συνεργατικών μορφών οικονομίας, η γνώση μπορεί να μοιράζεται μεταξύ ανθρώπων που δουλεύουν μαζί, μιας και παύει να υπάρχει ο κλασικός διαχωρισμός σε ανεξάρτητα στάδια παραγωγής και αντικαθίσταται από μια προσέγγιση ολιστική.

Στη Ροζάβα η βάση μιας τέτοιας μορφής κοινωνικής (ανα)παραγωγής έχει τεθεί όπως και οι αντίστοιχοι πολιτικοί στόχοι. Το σύστημα της Ροζάβα χτίζεται πάνω στην κοινοτική αυτο-κυβέρνηση σε κομμούνες και στη συνεταιριστική παραγωγή. Σκοπός είναι όλοι οι φυσικοί πόροι –όπως το νερό, η ενέργεια και η γη– να γίνουν κοινά αγαθά. Μόνο στο καντόνι του Τσίζρε υπάρχουν ήδη 57 συνεταιρισμοί που περιλαμβάνουν περίπου 8.700 οικογένειες.

Μεταξύ ισχυρισμών και πραγματικότητας - Η Ροζάβα και η οικολογική κοινότητα

Οι περιβαλλοντικές προκλήσεις στη Ροζάβα/Βόρεια Σύρια είναι τεράστιες. Η Ροζάβα αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα του πώς τα οικολογικά προβλήματα είναι συνυφασμένα με τα κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα και της αλληλοδιασύνδεσης του συγκεντρωτισμού

με την καπιταλιστική οικονομία και την εκμετάλλευση ανθρώπων και φύσης.

Υπάρχουν κάποιες αντιφάσεις οι οποίες δεν μπορούν να λυθούν στο άμεσο μέλλον, αλλά οι αρνητικές συνέπειες μπορούν να μειωθούν βραχυπρόθεσμα και ο πληθυσμός μπορεί να ενημερωθεί για τους κίνδυνους. Κατάλληλα μέτρα μπορούν να εφαρμοστούν χωρίς να γίνουν μεγάλες επενδύσεις σε πόρους ή χρήματα. Τα μέτρα που έλαβαν οι δομές της Δημοκρατικής Αυτοδιοίκησης προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα οικολογικά προβλήματα στόχο έχουν την προστασία των υφιστάμενων οικοσυστημάτων, την αναδάσωση και την ενδυνάμωση της οικολογικής συνείδησης. Αυτά είναι τα πρώτα βήματα, αλλά σε καμία περίπτωση δεν είναι αρκετά.

Παρουσιάσαμε κάποιες από τις ευκαιρίες που θα επιτρέψουν στις κομμούνες της Ροζάβα να πλησιάσουν τη δημοκρατική αυτονομία μέσα από ένα οικολογικό και αποκεντρωμένο δρόμο. Για να βρεθεί λύση στο αδιέξοδο της οικολογικής καταστροφής που επιφέρει η καπιταλιστική νεωτερικότητα απαιτείται προσπάθεια και θάρρος για καινοτομία. Τα πρώτα βήματα έχουν γίνει, αλλά η ανάγκη για μια κοινωνικο-οικολογική επανάσταση σημαίνει ότι πρέπει ακόμη να γίνουν πολλά.

Για μας, το φύτεμα των δέντρων συμβολίζει αυτή ακριβώς
τη θέληση να συμβάλουμε στη δημιουργία μιας οικολογικής κοινωνίας·
μια συμβολή που τα αποτελέσματά της, αν και όχι άμεσα ορατά,
θα επεκταθούν πέρα από τις δικές μας ζωές και θα αποτελέσουν
τη συνεισφορά μας στις επόμενες γενιές.
Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα

Να ξανακάνουμε πράσινη τη Ροζάβα

Η καμπάνια «Να ξανακάνουμε πράσινη τη Ροζάβα» είναι μια καμπάνια που ξεκίνησε στις αρχές του 2018 από τη Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα, σε συνεργασία με την Επιτροπή για τους Φυσικούς Δρυμούς της Αρχής για την Οικονομία, και την Επιτροπή Οικολογίας της Αρχής για τους Δήμους και την Οικολογία, της Αυτοδιοίκησης στη Ροζάβα. Με στόχο τη στήριξη και την ανάπτυξη της οικολογικής κοινωνίας στη Βόρεια Συρία, η καμπάνια έχει τρία μέρη: την εκπαίδευση, την πρακτική δουλειά και την οργάνωση της διεθνούς αλληλεγγύης.

Εκπαίδευση

Η ανάπτυξη μιας οικολογικής και δημοκρατικής συνείδησης είναι η βάση για την κατανόηση της ισορροπίας μεταξύ ανθρωπότητας και φύσης. Είναι κάτι παραπάνω από την απλή επιστημονική γνώση και τη λογική κατανόηση: προκείμενου να υπερκεραστεί η αποξένωση του ανθρώπου από τη φύση, και συνεπώς και από τον ίδιο του τον εαυτό, ο σύγχρονος άνθρωπος πρέπει να επιστρέψει στη φύση, να τη βιώσει και να την εκτιμήσει έτσι ώστε να μπορέσει να την προστατέψει. Για αυτόν τον λόγο, τόσο η θεωρητική εκπαιδευτική δουλειά σε όλα τα επίπεδα της κοινότητας, όσο και οι αληθινές εμπειρίες μέσα και μαζί με τη φύση θα είναι σημαντικά κομμάτια στην κατασκευή μιας οικολογικής κοινωνίας.

Εκπαίδευση για διεθνιστές

Η Διεθνιστική Ακαδημία, η οποία βρίσκεται στα σκαριά από το καλοκαίρι του 2017, θα είναι το κέντρο της εκπαιδευτικής μας δουλειάς. Εδώ, οι διεθνιστές θα εκπαιδεύονται σύμφωνα με τις αρχές της ριζοσπαστικής δημοκρατίας, της γυναικείας απελευθέρωσης και της οικολογίας και θα προετοιμάζονται για εργασία στην κοινωνία της Ροζάβα μέσω εντατικών μαθημάτων στη γλώσσα και την κουλτούρα. Θα γίνονται διαλέξεις, σεμινάρια και συζητήσεις πάνω στην αναγκαιότητα μιας οικολογικής κοινωνίας, στο πώς αυτή θα μοιάζει και ποια βήματα χρειάζονται για να επιτευχθεί. Συμπληρώνοντας τη θεωρητική εκπαίδευση στην Ακαδημία, όλοι οι διεθνιστές θα έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν μια πραγματική αίσθηση της φύσης μέσω χειρωνακτικής δουλειάς στον δασικό συνεταιρισμό που σχετίζεται με την Ακαδημία και στα έργα αναδάσωσης που στηρίζουμε. Η πρακτική εργασία με το χώμα, ο χειρισμός και η φροντίδα των φυτών και των ζώων στην Ακαδημία και στο φυτώριο των δέντρων θα δείξει τις δυνατότητες και την ομορφιά της ζωής που βρίσκεται σε αρμονία με τη φύση. Με τη βοήθεια των διεθνιστών, θέλουμε να δημιουργήσουμε μια νοοτροπία περιβαλλοντικής ευσυνειδησίας και μια κατανόηση και πρακτική γνώση του οικολογικού τρόπου ζωής, τόσο ανάμεσα μας όσο και μέσα σε όλες τις πολιτικές δομές της κοινωνίας της Ροζάβα.

Εκπαίδευση στην κοινωνία

Οι διεθνιστές θα συνεργαστούν με τις τοπικές δομές στην οργάνωση της εκπαίδευσης για την ανάπτυξη της οικολογικής συναίσθησης και γνώσης, που θα λάβει χώρα σε σχολεία, κέντρα νεότητας, δήμους, κομμούνες και σε άλλους θεσμούς. Αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα περιλαμβάνει επίσης και μαθήματα έξω από την τάξη: ταξίδια στον Φυσικό Δρυμό Hayaka, συμμετοχή σε προγράμματα δεντροφύτευσης

και δημιουργία σχολικών κήπων που θα κάνουν την επαφή με τη φύση πιο ζωντανή και βιωμένη.

Η Διεθνιστική Ακαδημία: ένα παράδειγμα οικολογικής εκμάθησης, εργασίας και ζωής

Η Ακαδημία, που βρίσκεται ακόμη υπό ανέγερση, όπως ακριβώς και η ζωή και η εργασία μέσα σε αυτή, είναι σχεδιασμένη σύμφωνα με τις οικολογικές αρχές· καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του νερού, του εδάφους, του αέρα, της ενέργειας και των απορριμμάτων δεν γίνεται μόνο σε θεωρητικές συζητήσεις, άλλα εφαρμόζεται με απτούς όρους. Με αυτόν τον τρόπο, θέλουμε να μειώσουμε τη συνεισφορά μας στη ρύπανση και να γίνουμε ένα παράδειγμα εργασίας για παρόμοια σχέδια στην κατεύθυνση μιας πιο οικολογικής Ρόζαβα.

Αναδάσωση των εδαφών της Ακαδημίας

Από την άνοιξη του 2018 θα ξεκινήσουμε την αναδάσωση των εδαφών της Ακαδημίας. 7.200 τετραγωνικά μέτρα στα δυτικά, βόρεια και ανατολικά της Ακαδημίας θα φυτευτούν με 2.000 δέντρα, κυρίως πεύκα και οπωροφόρα, όπως μηλιές, φιστικιές, ροδιές, κερασιές, αχλαδιές, συκιές και βερικοκιές. Αυτά θα αρδεύονται και θα λιπαίνονται με τα ημιακάθαρτα υδατολυμάτα και με οργανικό λίπασμα που θα παράγεται στην Ακαδημία. Τα επόμενα χρόνια, ελιές, σταφύλια και βελανιδιές θα φυτευτούν σε μια περιοχή 12.500 τετραγωνικών μέτρων, στη βραχώδη πλαγιά νότια της Ακαδημίας, δημιουργώντας έτσι ένα δάσος που θα προστατεύει το περιβάλλον και θα παρέχει ένα ασφαλές καταφύγιο στην τοπική πανίδα και χλωρίδα.

Διαχείριση απορριμμάτων και ανακύκλωση

Στην Ακαδημία, η βάση της διαχείρισης των απορριμμάτων είναι ο διαχωρισμός. Οργανικά απόβλητα (όπως τα υπολείμματα τροφών και χαρτιού) διαχωρίζονται κατευθείαν από τα μη-οργανικά απόβλητα (όπως το πλαστικό και το μέταλλο). Με την αποφυγή πρόσμιξης των αποβλήτων, δεν χρειάζεται να γίνει διαχωρισμός αργότερα, κάτι που μπορεί να είναι δυσάρεστο και χρονοβόρο. Τα μη-οργανικά απόβλητα αργότερα διαχωρίζονται περαιτέρω βάση τύπου.

Τα ανόργανα απόβλητα αντί να καίγονται ή να θάβονται μολύνοντας το νερό, τον αέρα και το χώμα, διαχωρίζονται και αποθηκεύονται. Ο πρώτος διαχωρισμός γίνεται ανάμεσα σε εκείνα που προκαλούν άμεσο κίνδυνο μόλυνσης στο νερό και στο έδαφος, όπως είναι οι μπαταρίες ή τα ηλεκτρονικά απόβλητα, και στα ασφαλή πλαστικά ή μεταλλικά απόβλητα. Τα επικίνδυνα απόβλητα αποθηκεύονται μακριά από σημεία που θα μπορούσαν να μολύνουν πήγες νερού. Τα ακίνδυνα μη-οργανικά απόβλητα καθαρίζονται για λόγους υγιεινής και επίσης αποθηκεύονται. Βρίσκονται σε εξέλιξη σχέδια ώστε να ανακυκλώνονται τα πλαστικά και μεταλλικά απόβλητα, είτε μέσα στις εγκαταστάσεις της Ακαδημίας είτε σε δομές που θα προκύψουν από μελλοντικά κοινά σχέδια με την Δημοκρατική Αυτοδιοίκηση.

Τα οργανικά απόβλητα που παράγονται από την Ακαδημία μετατρέπονται σε λίπασμα και χρησιμοποιούνται. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγονται τα προβλήματα υγιεινής που προκύπτουν όταν αυτά τα απόβλητα πετιούνται στις χωματερές και επίσης μειώνονται τα έξοδα για την αγορά χημικών λιπασμάτων. Υπολείμματα φαγητού, χαρτιού και χαρτονιού συλλέγονται και κομποστοποιούνται. Έπειτα από μερικούς μήνες, το κομπόστ μετατρέπεται σε πλούσιο σε θρεπτικά συστατικά χούμο ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως λίπασμα σε δέντρα και λαχανικά της Ακαδημίας. Η Ακαδημία υπολογίζεται ότι θα παράγει

περίπου δέκα τόνους οργανικών αποβλήτων ετησίως, τα οποία με τη σειρά τους θα παράγουν περίπου έναν τόνο χούμο. Τα ημιακάθαρτα υδατολυμάτα από τους νιπτήρες και τα ντους μας θα χρησιμοποιούνται επίσης για άρδευση και λίπασμα και το σύστημα ξηρών αποχωρητηρίων θα μειώνει την ποσότητα των παραγόμενων βοθρολυμάτων, επιτρέποντας την οικολογική χρήση των αποβλήτων ως λίπασμα.

Διαχείριση νερού

Το πόσιμο νερό προέρχεται από ένα πηγάδι στα εδάφη της Ακαδημίας. Τα υδατολύματα μπορούν να χωριστούν σε δυο κατηγόριες: στα ημιακάθαρτα υδατολύματα, όπως για παράδειγμα το νερό από το μπάνιο, την κουζίνα κ.τ.λ., και τα βοθρολύματα της τουαλέτας. Τα περισσότερα ημιακάθαρτα υδατολύματα της Ακαδημίας συλλέγονται και χρησιμοποιούνται και για άρδευση και για λίπανση. Αυτό αποτρέπει την ρύπανση και εξοικονομεί νερό και λίπασμα. Τα ημιακάθαρτα υδατολύματα οδηγούνται πρώτα σε μια δεξαμενή όπου φιλτράρονται τα ιζήματα και το λίπος και στη συνέχεια σε μια δεξαμενή αποθήκευσης για χρήση κυρίως στο πότισμα των δέντρων. Αυτό το σύστημα εξοικονομεί γύρω στα 2.500 λίτρα νερού ημερησίως. Τα βοθρολύματα αποθηκεύονται σε μία ξεχωριστή δεξαμενή. Η έρευνα πάνω στην τεχνική εφαρμογή και χρήση των βοθρολυμάτων ως λίπασμα στην Ακαδημία βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη.

Πρακτική δουλειά

Παρότι η διάδοση της γνώσης και η δημιουργία οικολογικής συνείδησης θα αποτελέσουν στρατηγικής σημασίας εργασία στην διαδικασία οικοδόμησης της οικολογικής κοινωνίας, αυτές οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες πρέπει να συνοδεύονται από χειροπιαστά βήματα. Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα στη Ροζάβα είναι η έλλειψη δασών,

η οποία έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ποιότητα του αέρα και στην οικονομική και την ψυχολογική ευημερία του πληθυσμού και οδηγεί στην ερημοποίηση και τη λειψυδρία. Η φύτευση δέντρων δίνει λύση σε πολλά ζητήματα που επείγουν: μειώνει τη διάβρωση του εδάφους από τον αέρα και το νερό και διατηρεί τη γονιμότητα της αγροτικής γης. Σε περιοχές όπως ο Φυσικός Δρυμός Hayaka, η αναδάσωση εξυπηρετεί επίσης την προστασία των υδάτινων πόρων και αποκαθιστά τη βιοποικιλότητα. Την ίδια στιγμή, οικονομικές δραστηριότητες όπως η παραγωγή ξυλείας ή η αγροδασοκομία μπορούν να παίξουν κάποιον ρόλο, μακροπρόθεσμα, στη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα και τη μείωση του φαινομένου του θερμοκηπίου που είναι ζωτικής σημασίας για όλη την ανθρωπότητα. Για να επιτευχθούν όλα αυτά, χρειάζεται πολύ δουλειά στη Ροζάβα: η χαμένη γνώση, η έλλειψη συνειδητοποίησης και οι οικονομικές προκλήσεις απαιτούν συστηματικές και πρακτικές λύσεις.

Ο δασικός συνεταιρισμός

Ένα ουσιαστικό μέρος της οικολογικής στρατηγικής που ακολουθεί η Αυτοδιοίκηση στη Ροζάβα είναι η ανάπτυξη δασικών φυτωρίων. Τα περισσότερα φυτώρια στη βόρεια Σύρια ανήκουν σε ιδιωτικές εταιρίες, καθιστώντας τη φύτευση δέντρων μια δαπανηρή υπόθεση για πολλούς ανθρώπους.

Για να βοηθήσουμε στην επίλυση αυτού του προβλήματος ξεκινήσαμε την κατασκευή ενός φυτώριου στην έδρα της Διεθνιστικής Ακαδημίας. Την άνοιξη του 2018, πάνω από 50.000 βλαστοί θα φυτευτούν και θα καλλιεργηθούν σε μια έκταση 5.000 τετραγωνικών μέτρων. Θα δοθεί έμφαση σε οπωροφόρα όπως η ροδιά, το σταφύλι, η φιστικιά, η συκιά, η βερικοκιά, η μηλιά, η κερασιά και η αχλαδιά και σε φυτά που αντέχουν στις άγονες συνθήκες, όπως η ελιά και η βελανιδιά. Το φυτώριο θα πα-

ρέχει δέντρα και άλλα φυτά τόσο στον Φυσικό Δρυμό Hayaka όσο και στις τοπικές πολιτικές δομές (όπως οι κοινότητες, οι συνεταιρισμοί, τα ιδρύματα και οι δήμοι) και θα αποτελεί τόπο πρακτικής έρευνας. Μέσω στοχοθετημένων παρεμβάσεων και της χρήσης εναλλακτικών μεθόδων και τεχνολογιών στα πεδία της χρήσης του νερού, της λίπανσης και της ανακύκλωσης, θα συμβάλουμε στην αναδάσωση της Ροζάβα.

Το φυτώριο θα οργανωθεί ως μη κερδοσκοπικός συνεταιρισμός και η δουλειά εκεί θα αποτελεί μέρος της εκπαίδευσης στη Διεθνιστική Ακαδημία· όλοι οι διεθνιστές θα συνεισφέρουν με την εργασία τους στο έργο της αναδάσωσης. Αυτό θα μας επιτρέψει να διαθέτουμε τα δέντρα σε προσιτή τιμή. Στόχος μας είναι να διαθέτουμε τα δέντρα στο μισό περίπου του κόστους σε σχέση με τα ιδιωτικά φυτώρια. Το πλεόνασμα του δασικού συνεταιρισμού, μετά την αφαίρεση όλων των δαπανών όπως η μεταφορά, η τεχνολογία, η κατασκευή, τα εργαλεία και τα υλικά εργασίας, θα επενδυθεί στην επέκταση του φυτώριου (25%), στα έργα της Διεθνιστικής Ακαδημίας (25%) και στην αναδάσωση του Φυσικού Δρυμού Hayaka (50%).

Ο Φυσικός Δρυμός Hayaka

Ο Φυσικός Δρυμός Hayaka βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα δυτικά της πόλης Derik, στο καντόνι Τσίζρε, ο οποίος πήρε το όνομά του από το γειτονικό χωριό και περιλαμβάνει μια δασική έκταση άνω των 200 εκταρίων που καλύπτεται κυρίως από λεύκες και την τεχνητή λίμνη Sefan, η οποία δημιουργήθηκε στη δεκαετία του 1990 με την κατασκευή φραγμάτων σε 31 διαφορετικούς χείμαρρους. Πολλά είδη άγριας ζωής και φυτών που έχουν εκτοπιστεί από την αποψίλωση των δασών και τις μονοκαλλιέργειες έχουν βρει καταφύγιο στον Φυσικό Δρυμό Hayaka. Λύκοι, αλεπούδες, άγριοι χοίροι, πολλά διαφορετικά είδη πουλιών και άλλα μικρά ζώα κατάφεραν να επιβιώσουν στις μικρές δασικές

περιοχές γύρω από τη λίμνη, παρά την καταστροφή του οικοτόπου και του κυνηγιού. Προκειμένου να διατηρηθεί αυτή η φυσική βιοποικιλότητα και ορισμένα από τα τελευταία δάση της περιοχής, η Δημοκρατική Αυτοδιοίκηση κήρυξε την περιοχή καταφύγιο άγριας ζωής το 2014. Στο καταφύγιο απαγορεύτηκε το κυνήγι, το ψάρεμα, η δόμηση και η γεωργία. Ταυτόχρονα, ξεκίνησε η αναδάσωση, με μακροπρόθεσμο σχέδιο τη φύτευση πάνω από 100.000 δέντρων κατά μήκος των 14 χιλιομέτρων όχθων της λίμνης. Επιπλέον, η αρμόδια επιτροπή εργάζεται για την εγκατάσταση της μελισσοκομίας στον Δρυμό και για να καταστήσει την ποικιλία των βοτάνων που φύονται εκεί διαθέσιμη για ιατρική έρευνα και χρήση.

Η διατήρηση, επέκταση και η συνέχιση της αναδάσωσης του Φυσικού Δρυμού Hayaka είναι αναπόσπαστο μέρος της καμπάνιας. Τόσο μέσω της πρακτικής δουλειάς των διεθνιστών εκεί όσο και μέσω της οικονομικής στήριξης της αναδάσωσης, θέλουμε να αναπτύξουμε μια οικολογική προοπτική για την περιοχή που περιλαμβάνει τον τοπικό πληθυσμό και τις οικονομικές του ανάγκες.

Οργάνωση της παγκόσμιας αλληλεγγύης

Η τρίτη από τις κύριες πτυχές της καμπάνιας «Να ξανακάνουμε πράσινη τη Ροζάβα», εκτός από την εκπαίδευση και την πρακτική δουλειά, θα είναι η οργάνωση της παγκόσμιας αλληλεγγύης. Με την καμπάνια και με την επιρροή μας θέλουμε να χτίσουμε μια γέφυρα ανάμεσα στις τοπικές δομές και τα οικολογικά σχέδια στη βόρεια Συρία και σε ακτιβιστές, εμπειρογνώμονες, ακαδημαϊκούς, θεσμούς και οργανισμούς απ' όλον τον κόσμο. Φυσικά, ένας από τους καλύτερους τρόπους για να προωθηθεί αυτό το οικολογικό έργο είναι να συμμετέχει κανείς εδώ, στη Ροζάβα. Αλλά αυτό δεν είναι εφικτό για όλους τους ανθρώπους –η είσοδος στη Ροζάβα είναι δύσκολη λόγω της πολιτικής κατά-

στασης στις γύρω χώρες και μερικές φορές ο δρόμος είναι τελείως κλειστός. Γι' αυτό, όποια επιθυμεί να επισκεφτεί τη βόρεια Συρία πρέπει να υπολογίσει ότι η διαμονή της εδώ θα διαρκέσει αρκετούς μήνες. Παρόλα αυτά, υπάρχουν πολλοί τρόποι για να βοηθήσει κανείς – είτε στην ίδια τη Ροζάβα είτε έξω απ' αυτήν. Η αλληλεγγύη και ο αγώνας για μια οικολογική κοινωνία δεν γνωρίζουν σύνορα.

Χρηματοδοτική στήριξη των έργων

Παρά το γεγονός ότι πολλά από τα οικολογικά έργα στη Ροζάβα, καθώς και η δουλειά των διεθνιστών στον δασικό συνεταιρισμό και στον Φυσικό Δρυμό Hayaka, γίνονται εθελοντικά και αμισθί, εμείς, όπως και οι άλλες τοπικές δομές, εξαρτόμαστε από οικονομικούς πόρους. Η τεχνολογία, τα μηχανήματα, τα εργαλεία, τα υλικά το κόστος μεταφοράς, καθώς και οι μισθοί για εξειδικευμένη εργασία, κοστίζουν χρήματα. Εάν θέλετε να ενισχύσετε την καμπάνια και άλλα οικολογικά έργα στην βόρεια Συρία και να τα διαφυλάξετε μακροπρόθεσμα, μπορείτε να συμβάλλετε στην οικοδόμηση της οικολογικής κοινωνίας μέσω της οικονομικής σας στήριξης. Για να υπάρξει ένας ασφαλής προγραμματισμός για τα έργα, οι τακτικές δωρεές είναι ακόμα προτιμότερες. Όλες οι δωρεές θα χρησιμοποιηθούν για την οικοδόμηση, τη συντήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη οικολογικών έργων στη Ροζάβα, ξεκινώντας από τον δασικό συνεταιρισμό και τη στήριξη του Φυσικού Δρυμού Hayaka.

Ανταλλαγή γνώσης, ανάπτυξη έργων και ιδέες για μια οικολογική Ρόζαβα

Στη βόρεια Συρία υπάρχει ανάγκη μεγαλύτερης οικολογικής ευαισθητοποίησης, εξειδικευμένης γνώσης και αφοσιωμένων επιστημόνων. Οι δυνατότητες περιλαμβάνουν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση των

ανθρώπων εδώ, την εκπαίδευση των ειδικών της Ροζάβα εδώ ή στο εξωτερικό, ή την άμεση εργασία σε έργα στη βόρεια Συρία. Έτσι όπως ο κόσμος μπορεί να μάθει από τη Ροζάβα με πολλούς τρόπους, έτσι και η Ροζάβα έχει πολλά να μάθει από τον κόσμο. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αναζητούμε ακτιβιστές με ενδιαφέρον και αφοσίωση, εμπειρογνώμονες, ανθρώπους με τεχνικές δεξιότητες και επιστήμονες με ιδέες για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή οικολογικών έργων στη βόρεια Συρία και για την ανάπτυξη μιας πιο οικολογικής Ροζάβα. Συγκεκριμένα, αναζητούμε ανθρώπους με εξειδίκευση και εμπειρία στους ακόλουθους τομείς:

- Αειφόρος δασοκομία και γεωργία σε ημι-άνυδρες περιοχές
- Χρήση νερού και αποχετεύσεων
- Αειφορία και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- Μηχανική και ηλεκτρολογία
- Φυσική, χημεία και βιολογία (κυρίως βοτανική)

Κατακλείδα

Δεν υπάρχει κάτι άλλο που θα θέλαμε να πούμε στο τέλος αυτής της μπροσούρας. Οι συζητήσεις και η δουλειά μας μόλις αρχίζουν και δεν μας επιτρέπουν να πούμε πολλά για επιτυχίες και επιτεύγματα.

Ωστόσο, ελπίζουμε ότι μπορούμε να συμβάλουμε στην εξεύρεση λύσεων για να βγούμε από την οικολογική κρίση της εποχής μας. Ενόψει αυτής της κρίσης, πολλά φαίνονται χαμένα και αμετάκλητα. Πιστεύουμε όμως ότι οι άνθρωποι μπορούν να βελτιώσουν τη ζωή τους με τη δημιουργική τους δύναμη, την πίστη στην δικαιοσύνη και τη θέλησή τους για αλλαγή. Ένας από τους πιο σημαντικούς στόχους αυτού του βιβλίου είναι να εκφράσει αυτήν την πίστη.

Για μας, το φύτεμα των δέντρων συμβολίζει αυτήν ακριβώς τη θέληση, να συμβάλουμε στη δημιουργία μιας οικολογικής κοινωνίας· μια συμβολή που τα αποτελέσματά της, αν και όχι άμεσα ορατά, θα επεκταθούν πέρα από τις δικές μας ζωές και θα αποτελέσουν τη συνεισφορά μας στις επόμενες γενιές

Έτσι λοιπόν, μετά από εβδομάδες έρευνας, συζήτησης και συγγραφής, οι μέρες γίνονται μεγαλύτερες και ο ήλιος δυναμώνει. Τα χωράφια γίνονται πιο πράσινα και τα δέντρα μας βγάζουν τους πρώτους τους βλαστούς· η πρακτική μας εργασία αρχίζει να αποδίδει. Αυτό το βιβλίο είναι μια πρόσκληση για συμμετοχή στο έργο μας: να γίνουμε

μέρος στην οικοδόμηση μιας οικολογικής κοινωνία στη Ροζάβα και να φέρουμε στη ζωή τη διεθνή αλληλεγγύη.

Διεθνιστική Κομμούνα της Ροζάβα
Φεβρουάριος 2018

Για επικοινωνία:
e-mail: makerojavagreenagain@riseup.net
web: www.internationalistcommune.com
facebook: facebook.com/CommuneInt
twitter: twitter.com/CommuneInt

Για δωρεές:
Rote Hilfe
IBAN: CH82 0900 0000 8555 9939 2 BIC: POFICHBEXXX
Post Finance
με σχόλιο: “Make Rojava Green Again”

Βιβλιογραφία και πηγές

Abdullah Öcalan, "Beyond State, Power and Violence". [βλ. σχετικά, το κείμενο του Α. Οτσαλάν, «Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός», στο 23ο τεύχος του περιοδικού *Ευτοπία*, Απρίλιος 2015]

ANF News, "Efrîn Canton Ministry of Agriculture launches first project".

ANF News, "Rapid efforts for agricultural sector in al-Tabqa's".

ANF News, "Al-Tabqa: Massive forestation campaign to be launched by 2018".

ANF News, "Li Cizîrê projeya parzgeha xwezayî".

Anja Flach, Ercan Aybo a, Michael Knapp, "Revolution in Rojava".

Executive Summary (UNEP – WHO), "Guidelines for the Safe Use of Excreta and Wastewater in Agriculture and Aquaculture".

Friedrich Engels, "Dialectics of Nature". [στα ελληνικά, με τίτλο: *Διαλεκτική της φύσης*, εκδ. Σύγχρονη Εποχή]

Friedrich Engels, "The Origin of the Family, Private Property and the State". [στα ελληνικά, με τίτλο: *Η καταγωγή της οικογένειας, της ατομικής ιδιοκτησίας και του κράτους*, εκδ. Σύγχρονη Εποχή]

International Center for Agricultural Research in the Dry Areas (ICARDA), "The Challenges of Wastewater Irrigation in Developing Countries".

Murray Bookchin, "The Ecology of Freedom: The Emergence and Dissolution of Hierarchy" [στα ελληνικά, με τίτλο: *Η οικολογία της ελευθερίας*, εκδ. Αντιγόνη]

Murray Bookchin, "Remaking Society". [στα ελληνικά, με τίτλο: *Ξαναφτιάχνοντας την κοινωνία*, εκδ. Εξάντας]

Pieter Both & Wim Zwijnenburg, "Syria - the toxic footprint of war".

Rêveberiya parêzgehan a Kantona Cizîrê, "Ji bo parastina parêzgehan biryarên girîng" Silvia Federici: "Caliban and the Witch".

Sustainable Development Mechanisms Programme, UNFCCC Secretariat, "Afforestation, Reforestation and Forest

Restoration in Arid and Semi-arid Tropics".

Swedish Institute for Infectious Disease Control, "Guidelines on the Safe Use of Urine and Faeces in Ecological Sanitation Systems".

Swiss Federal Institute of Technology, "Greywater treatment on household level in developing countries".

The Rodale Book of Composting.

Sinan Koont, "Sustainable Urban Agriculture in Cuba", University Press of Florida.

أونات

Η ΡΟΖΑΒΑ ΜΑΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ, ΑΛΛΑ ΕΜΕΙΣ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΤΗ Ροζάβα ακόμη περισσότερο. Χρειαζόμαστε ελπίδα, πίστη, έμπνευση και νέες προοπτικές σε έναν συλλογικό αγώνα ενάντια στην καταπίεση. Ενώ στον δυτικό κόσμο το εξουσιαστικό κράτος και τα δεξιά κινήματα γιορτάζουν την επιστροφή τους, στην περιφέρεια τα τέως αστέρια του νεοφιλελευθερισμού ήδη βαδίζουν προς τον ανοικτό φασισμό.

Ο Τραμπ, ο Ερντογάν και ο Πούτιν βγάζουν τις τελευταίες μάσκες της δημοκρατίας. Αντιμέτωπα με αυτές τις εξελίξεις, τα περισσότερα επαναστατικά κινήματα παραμένουν αδύναμα. Περιθωριοποιημένα και δίχως προοπτική, διασκορπισμένα και αποξενωμένα – ο μοναδικός ρόλος που τους αφήνει το σύστημα είναι να παρατηρούν και να κριτικάρουν. Η Ροζάβα μάς δείχνει έναν τρόπο να υπερβούμε αυτή την παθητικότητα: το να μάθουμε από το κουρδικό κίνημα σημαίνει να οργανωθούμε και να εξαπλώσουμε την επανάσταση.

ISBN: 978-618-83532-1-3